

Selvitys julkisista yrittäjäpalveluista

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja
Konserni
10/2016

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

HENRIK PEKKALA – KALLE LAMMINMÄKI – ANTTI KAIHOVAARA –
KIMMO HALME – VESA SALMINEN

Selvitys julkisista yrityspalveluista

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu
Konserni
10/2016

Tekijät Författare Authors Henrik Pekkala, Kalle Lamminmäki ja Antti Kaihovaara, Ramboll Management Consulting Oy Kimmo Halme ja Vesa Salminen 4Front Oy	Julkaisu-aika Publiceringstid Date Maaliskuu 2016 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Selvitys julkisista yrityspalveluista	
Tiivistelmä Referat Abstract <p>Suomalaisia julkisia yrityspalveluja ja niiden vaikuttavuutta on tutkittu viimeisten vuosikymmenten aikana lukuisia kertoja. Monet selvitykset ovat tarkastelleet vain yksittäisiä tukia, palveluja tai tuottamistapoja. Meiltä on kuitenkin puuttunut kattava ja analyttinen kokonaiskuva nykyisistä (valtakunnallisella ja alueellisella tasolla) yrityspalveluista, volyymeista ja kohderyhmistä.</p> <p>Tämän selvityksen tarkoituksena on ollut muodostaa kokonaiskuva julkisista yrityspalveluista ja niiden tuottajista. Selvitys sisältää sekä TEM-konsernin alaisten toimijoiden palvelut että kunta- ja kuntarahoitteisten organisaatioiden palvelut.</p> <p>Ramboll Management Consulting on toteuttanut selvityksen työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta ja tämä on ensimmäinen vaihe yrityspalvelujen uudistamistyössä. Selvitys keskittyy niiden julkisten organisaatioiden toimintaan, jotka tuottavat yrityksille tieto- ja neuvontapalveluja, maksullisia kehittämiäpalveluja, rahoituspalveluja sekä yritysten toimintaympäristöä kehittäviä palveluja.</p> <p>Tarkoituksena oli myös löytää uudistamistyötä varten päällekkäisiä palveluja sekä mahdollisia katvealueita, joihin tarvittaisiin tehokkaita yrityspalveluja.</p> <p>Selvityksen toteuttajaa pyydettiin myös ottamaan kantaa mahdollisesta työnjaosta valtion ja kunnan (myös kuntarahoitteisten) palveluntuottajien kesken uutta aluehallintomallia ajatellen. Samoin pyydettiin ottamaan kantaa, mitä palveluja voisi siirtää yksityisten palveluntuottajien toteutettavaksi.</p> <p>Selvityksen perusteella yrityspalveluja on hyvin ja monipuolisesti yritysasiakkaille tarjolla, mutta alueellisia eroavuuksia on havaittavissa. Selkeämmällä roolituksella ja palveluvalikoiman jäsentämisellä päästäisiin tehokkaampaan palvelutarjontaan.</p> <p>Yrityspalvelujen katvealueita löytyi kasvuhakuisten pk-yritysten palvelutarjonnassa erityisesti rahoitus- ja kansainvälistymispalveluissa. Ongelmat eivät kuitenkaan liittyneet niiden puutteeseen, vaan pikemminkin nykyisen palvelujärjestelmän hajanaisuuteen.</p> <p>Uudistamistyölle on nyt tarvetta, sillä selvityksen mukaan julkisten yrityspalvelutoimijoiden määrä on hyvin runsas sekä palveluvalikoima erittäin kirjava, mikä tekee yritysasiakkaan näkökulmasta kokonaisuuden hahmottamisen hyvin vaikeaksi.</p> <p>Työ- ja elinkeinoministeriön yhteyshenkilö: Anna-Liisa Heikkinen, puh. 050 3960223</p>	
Asiasanat Nyckelord Key words julkiset yrityspalvelut	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN	Verkkopainettu julkaisu Nätpublikation Web publication ISSN 1797-3562
ISBN	ISBN 978-952-327-089-3
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 57	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Esipuhe

Sujuva yrityspalvelujärjestelmä on osa yritysten kasvua ja kilpailukykyä edistävää toimintaympäristöä. Tämä selvitys on ensimmäinen vaihe uudistettaessa yrityspalveluita vastaamaan yritysten ja elinkeinoelämän tarpeita entistä paremmin. Tässä kokonaisuudessa keskitytään pääasiassa julkishallinnon (valtio- ja kuntarahoitteiset) tuottamiin palvelukokonaisuuksiin ja toimintatapoihin.

Nykyisen hallituksen hallitusohjelman todetaan myös, että hallituskauden alussa tehdään kokonaisarviointi valtion ja kuntien yrityspalveluista. Tämän kokonaisarvioinnin yhteydessä tulee arvioida myös, miten paljon yrityspalvelujen kysyntä johtuu erilaisesta sääntelystä ja samalla yksilöidään ne säädökset, jotka vaativat eniten neuvontaa.

Tutkimusta toteutettaessa ryhmiteltiin palvelut kokonaisuuksiksi, joita tuotetaan ainakin osittain sekä valtio- että kuntarahoitteisesti.

Palveluryhmät jaoteltiin seuraavasti:

- tieto- ja neuvontapalvelut
- maksulliset kehittämisspalvelut (konsultointi, koulutus, yms.)
- rahoituspalvelut
- verkostoituminen/yritysten toimintaympäristön kehittäminen

Selvityksen oli tarkoitus tuottaa tietoa edellä mainituista palveluista ja organisaatioista, jotka tuottavat näitä palveluja. Asiakassegmenteiksi on valittu vertailukelpoisuuden vuoksi työ- ja elinkeinoministeriön jo aikaisemmin vahvistamat ryhmät:

- yritystoimintaa suunnittelevat ja alkavat yritykset
- kotimarkkinoilla toimivat yritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa tai kasvaa kotimaassa
- kansainvälistymällä kasvua hakevat yritykset

Loppuraportin toivottiin tuottavan vastauksia kysymyksiin:

- kenelle yrityspalveluja tarjotaan, millä perusteella ja miten ne toteutetaan?
- selvitys siitä, mitkä palvelut täydentävät toisiaan?
- tuotettujen palvelujen volyymit?
- miten sääntely/toimintaympäristön muutokset vaikuttavat palvelujen tarpeeseen, sisältöön tai toteuttamistapaan?
- mitä ongelmia/kysymyksiä on ratkaistavana yrityspalvelujen uudistamisessa?

Tämän selvityksen ulkopuolelle jäivät esim. yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, ammattiopistojen, kauppakamarin, yrittäjähdistysten ja ProAgrian tuottamat palvelut, mutta ne tulee huomioida yrityspalvelujen uudistamistyössä sekä selkeytetäessä palvelujen tuottamista.

Selvityksen tekemiseen varattu aika oli hyvin lyhyt ja sen takia otimme viisi ELY-keskusaluetta tarkemman tarkastelun kohteeksi: Pohjois-Karjala, Uusimaa, Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi ja Lappi. Näistä saadun tiedon perusteella pystyy hahmottamaan palvelutuotannon kokonaisuuden.

Työ- ja elinkeinoministeriön puolesta haluan kiittää selvityksen toteuttamisesta Ramboll Management Consulting Oy:n Henrik Pekkala, Kalle Lamminmäkeä ja Antti Kaihovaaraa sekä 4Front Oy:n Kimmo Halmetta ja Vesa Salmista.

Lämpimät kiitokset selvitystyötä sparranneille Kuntaliiton kehittämispäällikkö Jarkko Huoviselle, SEKES Oy:n toimitusjohtaja Yrjö Westlingille sekä ELY-keskusten yhteyshenkilöille, työ- ja elinkeinoministeriön neuvotteleva virkamies Mika Pikkaraiselle ja teollisuusneuvos Marjukka Aarniolle.

Tästä on hyvä jatkaa yrityspalvelujen ja niiden tuottajaorganisaatioiden uudistamista.

Helsingissä 26.2.2016
ANNA-LIISA HEIKKINEN
neuvotteleva virkamies
Yritys- ja alueosasto
Työ- ja elinkeinoministeriö

Sisältö

Esipuhe	3
1 Johdanto	6
1.1 Selvityksen tavoite.....	6
1.2 Selvityksen toteutus.....	9
2 Alueelliset yrityspalvelut	11
2.1 Lappi.....	11
2.2 Uusimaa.....	13
2.3 Kaakkois-Suomi.....	15
2.4 Keski-Suomi.....	17
2.5 Pohjois-Karjala.....	19
2.6 Yhteenveto.....	21
3 Valtakunnalliset yrityspalvelut	24
3.1 Finnvera.....	24
3.2 Tekes.....	26
3.3 Finpro (Export Finland).....	28
3.4 ELY-hesukukset.....	30
3.5 TE-palvelut.....	32
3.6 Yritys-Suomi.....	33
3.7 Maa- ja metsätalousministeriö.....	34
3.8 Muut kansalliset yrityspalvelut.....	35
3.9 Yhteenveto.....	36
4 Kyselyn tulokset	39
4.1 Yrityspalvelutarjonnan nykytila.....	39
4.2 Yrityspalvelutarjonnan työjako.....	40
4.3 Työnjaon kehittäminen.....	41
5 Yhteenveto ja analyysiä	43
6 Näkemyksiä yrityspalvelujen kehittämiseen	46
6.1 Yrityspalvelujen toteuttaminen alueellisesti ja valtakunnallisesti.....	46
6.2 Yksityisen sektorin hyödyntäminen osana julkisia yrityspalveluja.....	48
6.3 Työkaluja ja kysymyksiä visiotyöhön.....	49
7 Jälkisanat	52
7.1 Toimivan palvelukokonaisuuden eri elementit.....	52
7.2 Palveluiden kohdistaminen.....	53
7.3 Palveluiden tuotanto.....	54

1 Johdanto

1.1 Selvityksen tavoite

Nykyisen hallitusohjelman julkisen talouden välttämättömiä sopeutustoimia koskevassa liitteessä todetaan, että hallituskauden alussa tehdään kokonaisarviointi valtion ja kuntien yrityspalveluista (kustannukset ja erilaiset palvelut). Kokonaisarvioinnin yhteydessä arvioidaan myös, miten paljon yrityspalvelujen kysyntä johtuu erilaisesta sääntelystä ja yksilöidään ne säädökset, jotka vaativat eniten neuvontaa. Yrityspalvelujen uudistaminen etenee linjassa hallituksen muiden isojen tavoitteiden kanssa. Yrityspalvelujen uudistamista koskevassa selvitystyössä onkin syytä huomioida hallituksen tavoitteet yrityspalveluiden digitalisoinnista (vrt. lupaus siitä, että julkinen hallinto kysyy samaa tietoa yrityksiltä vain kerran) sekä aluehallinnon uudistuksesta ja sen vaikutuksista yrityspalveluiden tarjontaan. Myös kuntien muuttuva rooli vaikuttaa yrityspalvelujen kehittämistyöhön.

Yrityspalvelujärjestelmän kehittäminen on ollut tärkeä elinkeinopoliittinen tavoite useamman vuoden ajan. Tukijärjestelmän kehittäminen olikin vahvasti esillä esimerkiksi pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa. Sittemmin on toteutettu useita toimenpiteitä, joiden avulla yrityspalvelujärjestelmää on pyritty kehittämään ja virtaviivaistamaan. Hyvä esimerkki tästä on Team Finland -konseptin kehittäminen ja ns. yhden luokun palvelumallin rakentaminen.

Yritystuista ja palveluista ja niiden vaikuttavuudesta on teetetty useita selvityksiä.¹ Useimmat niistä kuitenkin tarkastelevat vain yksittäisiä tukia tai palveluita. Palveluita on myös lueteltu ja kuvattu erilaisissa portaaleissa ja raporteissa. Sen sijaan kattavaa (sekä kansallisella että aluetasolla) sekä tukien myöntöperusteita, volyymeja ja kohderyhmiä analyttisesti tarkastelevaa kokonaiskuvaa ei kuitenkaan ole tarjolla. Tämän selvityksen tarkoituksena on ollut muodostaa kokonaiskuva julkisista yrityspalveluista ja niiden tuottajista, sisältäen sekä TEM-konsernin alaiset toimijoiden palvelut että kunta- ja kuntarahoitteisten organisaatioiden palvelut.

Nyt toteutettu selvitys sisältyy hallitusohjelman kärkihankkeeseen, jonka tavoitteena on kilpailukyvyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla. Osana tätä kokonaisuutta ovat julkiset yrityspalvelut ja -yritystuet, joita tullaan hallituskauden aikana uudistamaan, jotta ne vastaisivat nykyistä

---

¹ Esimerkiksi: Puttonen, V. (2010). Julkisen kasvurahoituksen ja yritystukijärjestelmän kehittäminen. Selvitysmiehen raportti. Työ- ja elinkeinoministeriö.; Pietarinen, M. (2012). Yritystukiselvitys. Työ- ja elinkeinoministeriö.; Halme, K., Salminen, V., Lamminmäki, K., Rikama, S., Barge, B., Dalziel, M., & Miller, C. (2015). Nuorten kasvavien yritysten merkitys, menestystekijät ja yritystukien rooli kasvun ajurina. Työ- ja elinkeinoministeriö.; Koski, H., Maliranta, M., Määttä, N., & Pajarinen, M. (2013). Toimialojen tuottavuuden kasvu, sen yritystason mekanismit ja yritystuet. Työ- ja elinkeinoministeriö.; Laasonen, V., Ranta, T., & Uitto, A. (2012). Julkiset yrityspalvelut alueilla. Selvitys innovaatio-, kansainvälistymis- ja alkavien yritysten palveluista. Työ- ja elinkeinoministeriö. Louhivuori, V. (2014). Pienten ja keski suurten yritysten rahoitus Suomessa. VATT.; Einilä, E., Maliranta, M., & Toivanen, O. (2013). Yritystuet ja yritystoiminta. Talous Ja Yhteiskunta, 4, 34–39.; Rauhanen, T., Grönberg, S., Harju, J., & Matikka, T. (2015). Yritystukien arviointi ja vaikuttavuus. VNK TEAS.

paremmin yritysten todellisia tarpeita. Samalla tavoitteena on purkaa julkisten yrityspalveluiden päällekkäisyyttä.

Tämä selvitys on ollut ensimmäinen vaihe edellä esitellystä yrityspalvelujen uudistamistavoitteesta. Selvityksessä on keskitytty erityisesti niiden organisaatioiden toimintaan, jotka tuottavat eri yrityksille tieto- ja neuvontapalveluita, rahoituspalveluita, maksullisia konsultointipalveluita sekä yritysten toimintaympäristöä kehittäviä palveluita ja hankkeita. Tämän esiselvityksen tavoitteena on ollut tuottaa kokonaiskuva näistä julkisista yrityspalveluista, niiden tuottajista sekä löytää uudistustyötä varten mahdollisia päällekkäisiä palveluja sekä mahdollisia katvealueita, joihin jatkossa tarvitaan tehokkaita yrityspalveluja. Näin ollen esiselvitys tuottaa lähtötietoaineistoa seuraavassa vaiheessa tehtävälle julkisten yrityspalveluiden visiotyölle.

Julkisilla yrityspalveluilla tarkoitetaan tässä sekä valtion (TEM-konserni) ja kuntien sekä kuntarahoitteisten organisaatioiden tarjoamia yrityksille suunnattuja tieto- ja neuvontapalveluja, maksullisia kehittämispalveluja (konsultointi, koulutus, yms.), rahoituspalveluita sekä yritysten verkostoitumiseen ja toimintaympäristön kehittämiseen liittyviä palveluita.

Selvityksen tarkoituksena on ollut tuottaa nykytilan kuvaus yllämainittujen toimijoiden tuottamista yrityspalveluista jäsentäen yritysasiakkaat palvelutarpeen mukaan. Selvityksessä on käytetty seuraavaa työ- ja elinkeinoministeriön asettamaa palvelutarvejakoja:²

- Yritystoimintaa suunnittelevat ja alkavat yritykset
- Kotimarkkinoilla toimivat yritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa
- Kotimarkkinoilla toimivat yritykset, jotka haluavat kasvaa kotimaassa
- Kansainvälistymällä kasvua hakevat yritykset

Esiselvitys on kohdennettu viidelle eri elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueelle. Selvityksen tarkoituksena on ollut kartoittaa yrityspalveluiden kokonaispalvelutarjontaa Pohjois-Karjalassa, Uudellamaalla, Kaakkois-Suomessa, Keski-Suomessa sekä Lapissa. Alla olevassa kuviossa (kuvio 1) on koottu yhteen alustavasti eri alueiden kokonaispalvelutarjonnasta vastaavia toimijoita.³ Kuvion keskellä on kuvattu myös valtion (TEM-konserni) yrityspalveluja tuottavia organisaatioita.

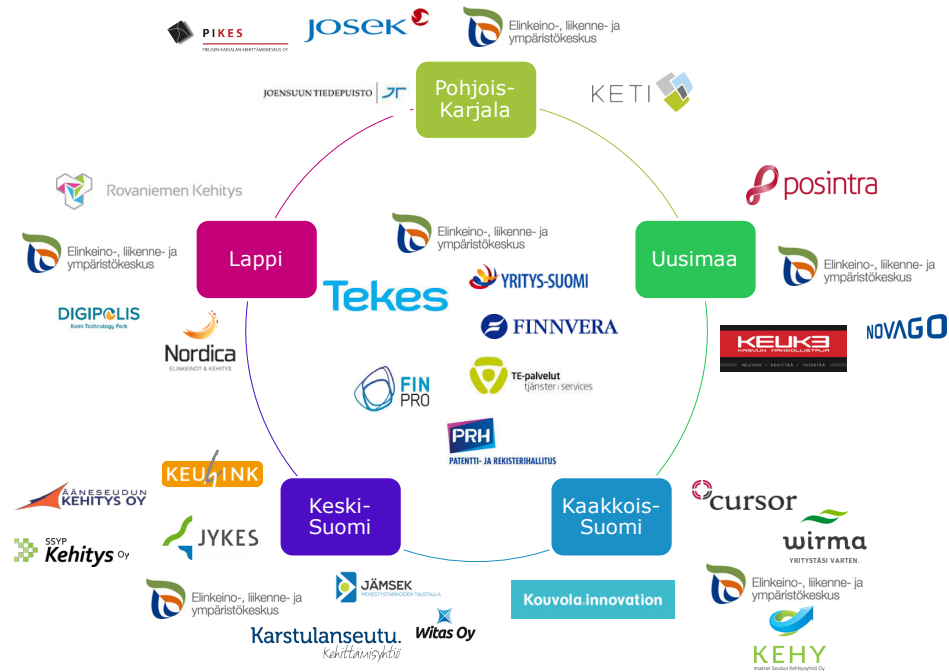
---

2 Huomioitava on kuitenkin se, että kategoriat ovat osittain päällekkäisiä. Esimerkiksi kotimarkkinoilla toimivat ja uudistumista hakevat yritykset ovat käytännössä myös varmasti kotimarkkinoilta kasvua hakevia yrityksiä. Raportin muissa osioissa näitä kategorioita onkin analyysin yhteydessä yhdistetty.

3 Kuva ei sisällä kaikkia alueellisia tai valtakunnallisia yrityspalveluja tuottavia toimijoita.

Kuvio 1. Yrityspalveluja tuottavia organisaatioita esiselvityksen hohtealueilla

Yllä kuvattujen toimijoiden muodostamaa yrityspalvelukenttää on tarjouspyynnön mukaisesti tarkasteltava eri lähestymiskulmista. Keskeisiä selvityksen tarkastelulle asetettuja lähestymiskulmia ovat olleet:

- Toiminnan **tehokkuus** ja **vaikuttavuus** kansallisten sekä paikallisten yritys- ja elinkeinopoliittisten tavoitteiden näkökulmasta
- **Asiakaslähtöisyys** ja kyky tunnistaa yritysten palvelutarpeita ja vastata niihin
- Käytettävissä olevat **taloudelliset resurssit** (määrärahat sisältäen rakennera-hastovarot sekä kansalliset määrärahat) ja **henkilöresurssit**
- Yrityspalvelujen tuottamisen **toimintatavat** sekä toiminnan ohjaus ja johtaminen
- Palvelukokonaisuuden tuottamisessa käytetyt **kumppanit**

Tarjouspyynnön mukaisesti selvityksessä on pyritty vastaamaan rajatun kohderyh-män osalta seuraaviin kysymyksiin.

1. Yrityspalvelujen kohdentuminen

- Mitä yrityspalveluja eri palvelutarpeen omaaville yrityksille on tarjolla?
- Millä perusteella eri yrityspalveluja kohderyhmille tarjotaan?
- Miten yrityspalvelut on toteutettu?

2. Yrityspalvelujen volyymi

- Mikä on tuotettujen yrityspalvelujen volyymi (kpl)?
- Mitkä ovat tuotettujen yrityspalveluiden määrärahat (EU ja kansallinen)?

3. Yrityspalvelujen täydentävyys

- Mitkä yrityspalvelut täydentävät toisiaan?
- Mitkä yrityspalvelut ovat päällekkäisiä?

4. Toimintaympäristö kehityksen vaikutus yrityspalveluihin

- Miten regulaatio- ja toimintaympäristön muutokset vaikuttavat eri yrityspalvelujen tarpeeseen, sisältöön tai toteuttamistapaan?

5. Yrityspalvelujen kehittäminen

- Mitä erityisiä ongelmia/kysymyksiä on huomioitava yrityspalvelujen uudistamisessa?

Yllämainittujen kysymysten lisäksi selvityksen tekijöitä on pyydetty selvitysaineiston perusteella tuottamaan näkemyksiä siitä, miten yrityspalvelutarjonnan jako alueellisiin ja valtakunnallisiin palveluihin olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa. Lisäksi selvitysryhmältä on pyydetty näkemyksiä siitä, mitä julkisin varoin tuotettuja yrityspalveluja voitaisiin jatkossa tehdä enemmän yksityisen sektorin toimesta. Myös näihin kysymyksiin esitetyjä näkemyksiä on esitetty tämän selvitysraportin analyysiosiossa.

1.2 Selvityksen toteutus

Tämä esiselvitys on toteutettu ajanjaksolla 1.12.2015–31.12.2015. Selvityksen ovat toteuttaneet Henrik Pekkala, Kalle Lamminmäki ja Antti Kaihovaara Ramboll Management Consulting Oy:stä sekä Kimmo Halme ja Vesa Salminen 4Front Oy:stä.

Selvityksen aineisto on koostunut käytännössä kolmesta eri aineistolähteestä.

Ensimmäisen lähteen muodostavat eri yrityspalveluja tuottavien organisaatioiden oma aineisto (www-sivut, esitteet, palvelukuvaukset) sekä lukuisat eri yrityspalveluita koskevat aiemmat selvitykset. Näiden läpikäynnin avulla laadittiin ensivaiheen organisaatio- ja aluekohtaiset ”datamatriisit”, joita hyödynnettiin seuraavissa tiedonkeruuvaiheissa. Datamatriisien tarkoituksena oli koota yhteen tiiviisti ja yhdenmukaisesti laadittu kartoitus yksittäisten organisaatioiden tuottamista yrityspalveluista ja niiden sisällöistä. Organisaatiokohtaiset datamatriisit löytyvät tämän raportin liitteistä. Varsinaisen selvitysraportin leipätekstissä on koottu yhteen analyysiä yrityspalvelujen kohdentumisesta ja niihin käytettävistä resursseista.

Toisen aineistolähteen muodostivat eri alueellisten ja valtakunnallisten yrityspalveluja tuottavien organisaatioiden avainhenkilöiden haastattelut. Haastattelut toteutettiin käytännössä niin, että eri toimijoille lähetettiin etukäteen ensimmäisen tiedonkeruuvaiheen perusteella esitetyt datamatriisit. Haastattelujen aikana datamatriisien sisältämää tietoa täydennettiin ja päivitettiin soveltuvin osin. Haastattelujen tarkoituksena oli vahvistaa selvityksen tekijöiden ensivaiheen näkemys

organisaatiokohtaisten yrityspalvelun tuotannosta ja niiden sisällöistä. Haastatteluihin osallistuneiden organisaatioiden lista löytyy tämän selvitysraportin liitteenä. Käytännössä lähes jokaisessa organisaatiossa haastatteluihin osallistui useampi kuin yksi yrityspalveluasiantuntija.

Kolmannen aineistolähteen muodosti haastattelujen kohteena oleville organisaatioille suunnattu sähköinen kysely. Sähköisen kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa eri yrityspalveluja tuottavien organisaatioiden näkemyksiä siitä, miten julkisesti tuotetut yrityspalvelut tällä hetkellä toimivat ja mitä kehitystarpeita niiden tuottamiseen liittyy. Yksittäisten organisaatioiden osalta näitä teemoja ehdittiin käsitellä jo palvelutuotantoa kartoittavien haastattelujen yhteydessä, mutta käytännössä valtaosan kanssa näihin syvemmälle meneviin selvityskysymyksiin ei ehditty aikapulan vuoksi haastatteluissa perehtyä. Sähköinen kysely toteutettiin ajanjaksolla 14.12.2015–28.12.2015 ja määräaikaan mennessä vastauksia kertyi yhteensä 31 kappaletta. Sähköisen kyselyn tuloksia on käsitelty erillisenä lukuna tässä raportissa ja poikkeuksellisen laajojen avovastausten johdosta kyselyaineisto tuottaa arvokasta näkemystä työ- ja elinkeinoministeriölle yrityspalvelujen kehittämisen visio-työtä varten.

Tämä selvitys on ollut varsin nopealla aikataululla toteutettu esiselvitys joka pyrkii rajatulla kohdealueella antamaan yleiskuvan yrityspalvelukentän nykytilanteesta rajatun palveluvalikoiman osalta. Varsinkin alueilla tarjottavien yrityspalvelujen luonteesta (toimijoiden suuri lukumäärä, joustavat ja räätälöitävät palvelut) johtuen selvitys ei pysty takaamaan esitetyn kuvan täydellistä kattavuutta. Selvityksessä on kuitenkin alueiden osalta tunnistettu tärkeimmät toimijat, joiden avulla voidaan kuvata hyvin yrityspalvelukentän yleistilanne ja pääsuunnat.

Huomioitavaa on myös se, että raportin lopussa esitetyt selvityksen tekijöiden näkemykset yrityspalvelukentän kehittämisestä on tarkoitettu alustamaan työ- ja elinkeinoministeriön käynnistämää uudistustyötä. Näkemykset eivät siis ole esityksiä kehityslinjauksista.

2 Alueelliset yrityspalvelut

Tässä luvussa on koottu yhteen kattava yleiskuva valituilla kohdealueilla toteutetusta julkisrahoitteisesta yrityspalvelutarjonnasta. Tarkastelun kohteina ovat siis olleet Lapin, Uudenmaan, Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen sekä Pohjois-Karjalan ELY-keskusalueet. Jokaisen alueen osalta on tarkasteltu aluksi lyhyesti myös alueen toimintaympäristöä alueen koon, rakenteen sekä yrityskentän osalta.

2.1 Lappi

Lapin maakuntaan kuuluu 21 kuntaa, joista neljä on kaupunkia. Maakunnan väestömäärä oli vuoden 2014 lopussa 181 748. Väestöstä noin yksi kolmasosa on keskittynyt Rovaniemen kunnan alueelle.

Alueella toimi vuoden 2013 lopussa 12.333 yritystä, joista kahdeksan työllisti yli 250 henkilöä. Keskikokoisia, 50–249 henkilöä työllistäviä yrityksiä oli 66. Loput yritykset olivat pk- ja mikroyrityksiä. Alle 10 henkilöä työllistävien yritysten osuus yritysten kokonaispopulaatiosta oli 93,9 prosenttia. Kasvuyrityksiä kasvukaudella 2010–2013 oli Lapin maakunnan alueella 272.⁴ Aloittaneita yrityksiä vuonna 2014 oli 743 (2013: 777). Suurimmat toimialat (TOL 2008) olivat rakentaminen, tukku- ja vähittäiskauppa, kuljetus ja varastointi sekä kiinteistöalan toiminta.

Alueella toimii viisi elinkeino- ja kehittämisorganisaatiota: Kemin, Tornion, Keminmaan, Tervolan ja Simon kuntien alueella toimiva **Kemin Digipolis Oy**, Rovaniemen kaupungin ja Ranuan kunnan omistama **Rovaniemen Kehitys Oy** sekä Inarin kunnan omistama kehitysyhtiö **Elinkeinot & Kehitys Nordica** sekä **Kiinteistökehitys Inlike Oy**. Näiden lisäksi alueella toimii myös Kuusamon, Taivalkosken ja Posion (Posio kuuluu Lapin maakuntaan) omistama **Naturpolis Oy** sekä Tornion kaupungin ja alueen pk-yritysten omistama **Team Botnia Oy**. Näissä yhtiöissä yrityspalveluita tuottaa henkilötövuosilla mitattuna yhteensä noin 30–40 henkilöä.

Selvästi suurin osa alueen kunnallisista yrityspalveluista tuotetaan elinkeino- ja kehittämisyritysten kautta, vaikkakin osa organisaatioiden rahoittajakunnista on pitänyt osia elinkeinotoiminnoistaan itsellään.

Seudulliset kehittämisorganisaatiot tarjoavat ensisijaisesti tieto- ja neuvontapalveluita sekä pääasiassa rakennerahastohankkeiden turvin myös verkostoitumiseen ja yritysten toimintaympäristöön liittyviä palveluita alueen yrityksille (taulukko 1). Rovaniemen Kehitys Oy:llä on palveluvalikoimassaan myös pienimuotoisia rahoituspalveluita. Rovaniemen maalaiskunnan ja Rovaniemen kunnan yhdistymisen jälkeen perustetun säätiön varoista tarjotaan maalaiskunnan alueen yrityksille yrityssetelipalvelua (max. 1600 euroa/yritys / kalenterivuosi), jolla yritykset voivat ostaa joko

⁴ Toimiala Online: Kasvuyritysten lukumäärät päätoimialoittein ja ELY-keskuksittain. Kasvuyrityksiksi on määritelty vähintään 3 henkilöä työllistävät ja vähintään 10 % vuodessa kasvavat yritykset.

asiantuntijapalveluita, tehdä pieninvestointeja, hankkia lisäkoulutusta tai rakentaa markkinointia ja yritysimagea.

Kehittämisyhtiöiden palveluita ei lähtökohtaisesti ole rajattu yritysten koon tai kypsyyssvaiheen mukaan, mutta ensisijaisesti palveluita tarjotaan aloittaville yrityksille sekä pk-yrityksille, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa. Kansainvälistymispalveluja tarjotaan myös jonkin verran omana toimintana, mutta pääasiassa kansainvälistymiseen liittyvä kehitystoiminta on keskittynyt toimiala- tai teemakohtaisten rakennerahastohankkeiden ympärille.

Taulukko 1. Lapin ELY-keskusalueen yrityspalveluiden tarjonta ja hohdentuminen

Toimijat	Yritystoimintaa suunnittelevat ja alkavat yritykset				Kotimarkkinayritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa*				Kansainvälistymällä kasvua hakevat yritykset			
	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Lapin ELY	+	++	+++	+	+	+++	+++	+	+	++	++	+
Rovaniemen Kehitys Oy	++		+	+	++		++	++	++			++
Digipolis Oy	++			+	++			++	++			++
Nordica Inari	++			+	++			+	+			

*Kategoriat yhdistetty erottelun vaikeuden vuoksi.

Henkilötyövuosilla mitattuna alueen elinkeino-yhtiöiden palvelutoiminnan volyyymi vaihtelee 4–12 henkilötyövuoden välillä. Rovaniemen Kehitys Oy ja Digipolis Oy ovat alueen suurimpia toimijoita, koska Naturpolis Oy:n toiminnasta 2/3 keskittyy Pohjois-Pohjanmaan alueen kuntiin. Käytännössä työpanoksen jakautumista on vaikea kehitysyritysten haastattelujen perusteella jakaa eri toimintojen alle, sillä käytännössä kaikki palveluneuvojat tekevät hyvin laaja-alaisesti yritysten kehittämiseen liittyviä tehtäviä.

Taulukko 2. Lapin alueen yrityspalveluiden tarjonta (htv)

Toimijat	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Lapin ELY		+	++	+
Rovaniemen Kehitys Oy	+	+		+
Digipolis Oy	+			+
Nordica Inari	N/A	N/A	N/A	N/A

2.2 Uusimaa

Merkittävä osa suomalaisista yrityksistä toimii Uudellamaalla.⁵ Vuonna 2013 Uudellamaalla toimi yhteensä 117 987 yritystä. Suurin yksittäinen toimiala oli ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta. Toiseksi suurin toimiala oli tukku- ja vähittäiskauppa ja kolmanneksi suurin toimiala rakentaminen (TOL 2008). Suurin osa (92 %) Uudellamaalla toimivista yrityksistä oli alle 10 henkilöä työllistäviä yrityksiä. Uudellamaalla oli vuonna 2013 yhteensä 1298 yritystä, jotka työllistivät 50–298 henkeä. Yli 250 henkeä työllistäviä yrityksiä oli 214 kpl. Uudenmaan ELY-keskuksen alueella oli vuosien 2010 ja 2013 tiedoilla mitattuna 2875 kasvuyritystä.⁶ Vuonna 2014 toimintansa aloittaneita yrityksiä oli Uudellamaalla 10602 kpl.

Uusimaa poikkeaa muista tarkastelun kohteina olevista alueista siten, että kunta-rahoitteisten julkisten yrityspalveluita tuottavien toimijoiden määrä on alueella merkittävä. Tällaisia toimijoita, joita ei tarkasteltu yksityiskohtaisesti tämän selvityksen osalta, ovat mm. Uusyrittäjäkeskukset, Greater Helsinki Promotion, Forum Virium, sekä erilaiset julkista tukea saavat yrityshautomot ja kohtaamistilat kuten Otaniemessä toimiva Urban Mill tai Helsinki Business Hub. Vantaan kaupungin yrityshautomo Turbiini on mukana selvityksessä valittuna case-tarkasteluna. Tässä selvityksessä tarkasteltiin erityisesti suurimpien kaupunkien ulkopuolisten kehittämissyhtiöiden toimintaa. Seudullisista kehittämissyhtiöistä selvityksessä olivat mukana Itä-Uudellamaalla toimiva **POSINTRA Oy**, Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus **KEUKE Oy** ja Länsi-Uudellamaalla toimiva **NOVAGO Oy**. Selvitykseen valittiin lisäksi kunta-kohtaisena case-tarkasteluna mukaan **Vantaan kaupungin yrityspalvelut**.

Muita ELY-keskus-alueita vastaavasti yrityspalvelutarjonta keskittyy erityisesti yrityksille tarjottaviin tieto- ja neuvontapalveluihin. Uudellamaalla toimivat seudulliset kehittämissyhtiöt eivät tarjoa yrityksille rahoitusta (rahoituspalvelut). Osa kehittämissyhtiöistä tarjoaa yrityksille jonkin verran maksullisia kehittämisspalveluja. Uusimaa eroaa muista ELY-keskus-alueista sen osalta, että seudulliset kehittämissyhtiöt tarjoavat vähemmän verkostoitumiseen ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen liittyviä palveluita.

Merkittävä osa kehittämissyhtiöiden yrityspalveluista kohdistuu yrityksille, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa. Tarkasteluun mukaan otetun Vantaan kaupungin yrityspalvelut kohdistuvat tieto- ja neuvontapalveluihin, joita tuotetaan alkaville yrityksille sekä kotimarkkinoilla jo toimiville yrityksille. Vantaan kaupungin yrityshautomo Turbiinin palvelut kohdistuvat innovatiivisille kotimarkkinayrityksille.

5 Uudellamaalla sijaitsee noin 30 % koko Suomen yritys-kannasta. Aloittaneiden yritysten osuus vuonna 2014 oli Uudellamaalla 36,8 % kaikista Suomessa aloittaneista yrityksistä. Vastaavasti Uudenmaan kasvuyritysten (2010–2013) määrä oli 35,1 % kaikista Suomen kasvuyrityksistä.

6 Kasvu vuodessa vähintään 10 % ja 3 henkilöä. Lähde: Toimialaonline

Taulukko 3. Uudenmaan ELY-keskusalueen yrityspalveluiden tarjonta ja kohdentuminen

Toimijat	Yritystoimintasuunnittelevat ja alkavat yritykset				Kotimarkkinayritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa*				Kansainvälistymällä kasvua hakevat yritykset			
	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Uudenmaan ELY	+	++	+++	+	+	++	+++	+	+	++	+++	+
KEUKE					++			+	++			+
NOVAGO	++	+		++	++	+		++	++	+		++
POSINTRA	+			+++	+			+++				
Vantaan kaupunki	++				++			+				

*Kategoriat yhdistetty erottelun vaikeuden vuoksi.

Henkilötyöpanoksen kohdistumisen tarkastelu osoittaa, että kehittämissyhtiöiden yrityspalveluita tuottavan henkilöstön työpanos kohdistuu tieto- ja neuvontapalveluihin sekä verkostoitumiseen ja toimintaympäristön kehittämiseen. Kehittämissyhtiöistä ainoastaan NOVAGO tuottaa maksullisia kehittämisspalveluita. Uudenmaan ELY-keskuksen osalta tilanne on päinvastainen kehittämissyhtiöiden verrattuna, sillä eniten resursseja kohdistuu Uudenmaan ELY:n osalta maksullisiin kehittämisspalveluihin sekä rahoituspalveluihin. Selvitykseen valittujen toimijoiden yhteenlaskettu yrityspalveluiden tuotantoon kohdistuva henkilöstöresurssi on noin 63 henkilötyövuotta.

Taulukko 4. Uudenmaan alueen yrityspalveluiden tarjonta (hvt)

Toimijat	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Uudenmaan ELY	+	++	++	+
KEUKE	++			+
NOVAGO	++	+		++
POSINTRA	+			+++
Vantaan kaupunki	++			+

2.3 Kaakkois-Suomi

Kaakkois-Suomen ELY-alueeseen kuuluvat Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakunnat. Kaakkois-Suomen ELY-alueella on yhteensä 20526 yrityksen toimipaikkaa. Suurin osa yrityksistä on pk-yrityksiä. Noin 9/10 yrityksistä on alle 10 henkilön yrityksiä. Vuonna 2013 alueella toimi 11 yli 250 henkilöä työllistävää yritystä. Eniten työllistävät toimialat olivat tukku- ja vähittäiskauppa, rakentaminen ja ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL 2008). Alue on teollisuuden rakennemuutosalue.

Vuonna 2014 aloittaneiden yritysten lukumäärä oli Kaakkois-Suomen ELY-alueella 1157 yritystä. Alueella oli vuosien 2010 ja 2013 tiedoilla mitattuna 404 kasvuyritystä.⁷

Alueella toimii neljä seudullista kehittämissyhtiötä: Kotkan-Haminan seudulla **Cursor Oy**, Kouvolan seudulla **Kouvola Innovation Oy**, Imatran Seudun Kehitysyhtiö **KEHY Oy** ja Lappeenrannan seudulla **Wirma Oy**. Selvityksen tietojen perusteella kehittämissyhtiöissä työskentelee yrityspalveluiden parissa noin 60 henkilöä⁸. Kaakkois-Suomessa on kolme selkeää alueellista keskittymää. Kotkan-Haminan seutu, Kouvolan seutu ja Etelä-Karjalan seutu. Kaikki kehitysyhtiöt ovat mukana vuonna 2015 tehdyssä seudullisia yrityspalveluja koskevassa Kaakkois-Suomen Seutu-YP-sopimuksessa.

Kaakkois-Suomen kehitysyhtiöiden yrityspalvelutarjonta painottuu tieto- ja neuvontapalveluihin sekä verkostoitumisen ja toimintaympäristön kehittämisen palveluihin. Merkittävin osa yrityspalveluiden resursseista kohdistuu tieto- ja neuvontapalveluihin. Kehittämissyhtiöistä KEHY on ainoa toimija, joka tarjoaa maksullisia kehittämisspalveluita ja rahoituspalveluita⁹. Karkean arvion perusteella merkittävin osa kehitysyhtiöiden palveluista kohdistuu kotimarkkinayrityksiin, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa. Tieto- ja neuvontapalveluiden tarjonta kohdistuu ennen kaikkea alkavien yritysten ja kotimarkkinoilla toimivien yritysten palveluun. Kansainvälistymällä kasvua hakevien yritysten tieto- ja neuvontapalveluita tarjotaan vähemmän. Eniten kansainvälistymällä kasvua hakevien yritysten palveluita tarjoavat Kouvola Innovation ja KEHY. Cursor ja Wirma tarjoavat ennen kaikkea yritysten tieto- ja neuvontapalveluita, jotka kohdistuvat yritysten alkupään kehitysvaiheisiin.

7 Kasvu vuodessa vähintään 10 % ja 3 henkilöä. Lähde: Toimialaonline

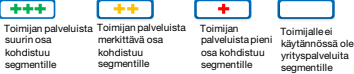
8 Työpanos on mitattu henkilötyövuosissa (htv).

9 KEHY hallinnoi Luoteis-Venäjän Rahasto Oy:tä.

Taulukko 5. Kaakkois-Suomen ELY-heskusalueen yrityspalveluiden tarjonta ja kohdentuminen

Toimijat	Yritystoimintasuunnittelevat ja aikavat yritykset				Kotimarkkinayritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa*				Kansainvälistymällä kasvua hakevat yritykset			
	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Kaakkois-Suomen ELY	+	++	+++	+	+	++	+++	+	+	++	+++	+
Cursor	+++			++	+++			++	+			+
KEHY	++	+			++	+	+	++		+	+	++
Kinno	++			++	++			++	++			++
Wirma	+++			+	+++			+	+++			+

*Kategoriat yhdistetty erottelun vaikeuden vuoksi.

Merkittävin osuus kehitysyhtiöiden työpanoksesta kohdistuu tieto- ja neuvontapalveluihin. Lähes yhtä paljon resursseja kohdistuu verkostoitumiseen ja yritysten toimintaympäristön kehittämisen palveluihin. Analyysin perusteella eniten henkilöitä työskentelee Kinnon yrityspalveluissa. Wirma tuottaa yrityspalveluita pienimmällä henkilöstöresurssilla. Kaikkien toimijoiden (kehitysyhtiöt ja ELY) yhteenlaskettu yrityspalveluiden tuotantoon kohdistuva henkilötyövuosiresurssi on noin 60 htv. Lukuun sisältyvät Kaakkois-Suomen ELY:n henkilöstöresurssit. Työpanoksen kohdentumisen arviointia vaikeuttaa hankerahoitteinen toiminta, jonka parissa työskentelee verkostoitumisen ja toimintaympäristön kehittämisen alueella merkittävä määrä toimijoita. Osa kehitysyhtiöistä laski tämän työpanoksen yrityspalvelutuotannoksi ja osa ei.

Taulukko 6. Kaakkois-Suomen alueen yrityspalveluiden tarjonta (htv)

Toimijat	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Kaakkois-Suomen ELY	+	++	++	+
Cursor	++			+
KEHY	++	+	+	++
Kinno	+++			+++
Wirma	++			+

2.4 Keski-Suomi

Keski-Suomen maakuntaan kuuluu 23 kuntaa, joista kuusi on kaupunkeja. Maakunnan väestömäärä oli vuoden 2014 lopussa 275 350. Väestöstä noin kaksi kolmasosaa on keskittynyt Jyväskylän seudun alueelle.

Alueella toimi vuoden 2013 lopussa 18588 yritystä, joista 13 työllisti yli 250 henkilöä. Keskikokoisia, 50–249 henkilöä työllistäviä yrityksiä oli 131. Kasvuyrityksiä kasvukaudella 2010–2013 Keski-Suomen alueella oli 318.¹⁰ Aloittaneita yrityksiä vuonna 2014 oli 1197 (2013: 1317). Suurimmat toimialat (TOL 2008) olivat teollisuus, rakentaminen, tukku- ja vähittäiskauppa, kiinteistöalan toiminta sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta.

Alueella toimii seitsemän elinkeino- ja kehittämisorganisaatiota: Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja Uuraisten omistama **Jykes**, Jämsän kaupungin omistama **Jämsek**, Karstulan ja Kyyjärven kuntien omistama **Karstulanseutu Kehittämissyhtiö**, Keuruun-Multian elinkeinoyhtiö **Keulink**, Saarijärven **SSYP Kehitys**, Viitasaaressa, Pihtiputaan, Kinnulan ja Kivijärven omistama **Witas** ja Äänekosken ja Konneveden **Äänesseudun kehitys**. Näissä yhtiöissä yrityspalveluita tuottaa henkilötyövuosilla mitattuna yhteensä noin 50 henkilöä.

Selvästi suurin osa alueen kunnallisista yrityspalveluista tuotetaan elinkeino- ja kehittämissyhtiöiden kautta. Esimerkiksi Jyväskylän kaupunki tuottaa ainoastaan elinkeinomarkkinointiin ja sijoittumispalveluihin liittyvät palvelut itse; kaikki muu on ulkoistettu alueen suurimmalle kehittämissyhtiölle Jykesille.

Seudulliset kehittämisorganisaatiot tarjoavat ensisijaisesti tieto- ja neuvontapalveluita (ml. maksuttomat kehittämisspalvelut) sekä verkostoitumiseen ja yritysten toimintaympäristöön liittyviä palveluita alueen yrityksille (taulukko 7). Palveluita ei lähtökohtaisesti ole rajattu yritysten koon tai kypsyyssvaiheen mukaan, mutta ensisijaisesti palveluita tarjotaan yritystoimintaa suunnitteleville ja alkaville yrityksille sekä kotimarkkinayrityksille, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa. Kansainvälistymispalveluiden tarjonta vaihtelee kehitysyrityskohtaisesti, mutta kokonaisuudessaan toiminta on melko vaatimatonta. Eniten kansainvälistymispalveluita tarjoaa Jykes, joka myös myy näitä palveluita pienessä määrin esimerkiksi Äänesseudun kehitysyrityksille. Maksullisia kehittämisspalveluita tai rahoituspalveluita seudulliset kehittämissyhtiöt eivät juuri tarjoa.

¹⁰ Toimiala Online: Kasvuyritysten lukumäärät päätoimialoittain ja ELY-keskuksittain. Kasvuyrityksiksi on määritelty vähintään 3 henkilöä työllistävät ja vähintään 10 % vuodessa kasvavat yritykset.

Taulukko 7. Keski-Suomen ELY-heskusalueen yrityspalveluiden tarjonta ja kohdentuminen

Toimijat	Yritystoimintaa suunnittelevat ja alkavat yritykset				Kotimarkkinayritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa*				Kansainvälistymällä kasvua hakevat yritykset			
	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen/ yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Keski-Suomen ELY	+	++	+++	+	+	++	+++	+	+	+	++	+
Jykes	++	+		++	++	+		++	++	+		++
Jyväskylän kaupunki				+++				+++				+++
Jämsäk	+++			+	+++			+	+			+
Karstulanseutu kehittämissyhtiö	+++		+	+	+++		+	+	+		+	+
Kaulink	++			++	++			++				
SSYP Kehitys	+++			+++	+++			+++	++	+		
Witas	+++			+	+++			+	++			+
Ääneseudun kehitys	+++			++	+++			++	++			++

+++
Toimijan palveluista suurin osa kohdistuu segmentille

++
Toimijan palveluista merkittävä osa kohdistuu segmentille

+
Toimijan palveluista pieni osa kohdistuu segmentille

Toimijalle ei käytännössä ole yrityspalveluita segmentille

*Kategoriat yhdistetty erotellun vaikeuden vuoksi.

Henkilötyövuosilla mitattuna alueen ylivoimaisesti suurin yrityspalveluiden tarjoaja on Jykes, jossa yrityspalveluiden tuotannossa työskentelee noin 24 henkilöä. Selvästi suurin osa (lähes 4/5) elinkeino- ja kehitysyritysten palvelutarjonnasta henkilötyövuosina mitattuna kohdistuu erilaisiin tieto- ja neuvontapalveluihin sekä maksuttomiin kehittämisspalveluihin. Noin 1/5 henkilötyövuosista kohdistuu puolestaan verkostoitumiseen ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen ensisijaisesti hanke-toiminnan kautta.

Taulukko 8. Keski-Suomen alueen yrityspalveluiden tarjonta (hvt)

Toimijat	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Keski-Suomen ELY				
Jykes				
Jyväskylän kaupunki				
Jämsek				
Karstulanseutu kehittämissyhtiö				
Keulink				
SSYP Kehitys				
Witas				
Ääneseudun kehitys				

8-20 htv	4-7 htv	1-3 htv	0 htv

2.5 Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan maakunta jakaantuu 13 kuntaan, joista viisi on kaupunkeja. Maakunnan väkiluku vuoden 2014 lopussa oli 165 258. Maakuntakeskus on Joensuu, jossa asuu hieman alle puolet maakunnan väestöstä.

Alueella toimi vuoden 2013 lopussa 8578 yritystä, joista 4 työllisti yli 250 henkilöä. Keskikokoisia, 50–249 henkilöä työllistäviä yrityksiä oli 85. Kasvuyrityksiä kasvukaudella 2010–2013 Pohjois-Karjalan alueella oli 218.¹¹ Aloittaneita yrityksiä vuonna 2014 oli 640 (2013: 618). Suurimmat toimialat (TOL 2008) olivat teollisuus, rakentaminen, tukku- ja vähittäiskauppa, kuljetus ja varastointi sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta.

Alueella toimii neljä elinkeino- ja kehittämissorganisaatiota: pääosin Joensuun kaupungin omistama **Joensuun tiedepuisto**¹², Ilomantsin, Joensuun, Juukan, Kontiolahden, Liperin, Outokummun ja Polvijärven omistama **JOSEK**, Kiteen, Rääkkylän ja Tohmajärven omistama **KETI** sekä Lieksan, Nurmeksen ja Valtimon omistama **PIKES**. Yrityspalveluita näissä yhtiöissä tuottaa henkilötyövuosilla mitattuna yhteensä noin 55 henkeä.

11 Toimiala Online: Kasvuyritysten lukumäärät päätoimialoittain ja ELY-keskuksittain. Kasvuyrityksiksi on määritelty vähintään 3 henkilöä työllistävät ja vähintään 10 % vuodessa kasvavat yritykset.

12 Omistajat: Joensuun kaupunki 86 %, Itä-Suomen yliopisto 7 %, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2 %, Joensuun yliopiston tukisäätiö 2 %, Finnvera 2 %, Pohjois-Karjalan koulutus kuntayhtymä 1 %.

Valtaosan alueen kunnallisista yrityspalveluista tuotetaan elinkeino- ja kehittämissyhtiöiden kautta. Kehitysyhtiöt tarjoavat myös sijoittumispalveluita alueelle tuloa harkitseville yrityksille.

Pohjois-Karjalan seudulliset kehittämissyhtiöt tarjoavat yrityksille pääosin tieto- ja neuvontapalveluita sekä (ml. maksuttomat kehittämisspalvelut) sekä verkostoitumiseen ja yritysten toimintaympäristöön liittyviä palveluita. Palveluita on tarjolla kaikille alueella toimiville yrityksille toimialasta, yrityksen koosta tai kehitysvaiheesta riippumatta. Uusien yritysten palveluita ostetaan Pohjois-Karjalan uusyrityskeskuksetta. Osaamisintensiivisille yrityksille palveluita tarjoaa ennen kaikkea Joensuun tiedepuisto. Myös kansainvälistymispalveluita on kohtuullisen hyvin tarjolla: palveluiden tarpeeseen ja tarjontaan vaikuttaa erityisesti Pohjois-Karjalan sijainti Venäjän rajan läheisyydessä. Maksullisia kehittämisspalveluita tai rahoituspalveluita seudulliset kehittämissyhtiöt eivät käytännössä tarjoa lainkaan.

Taulukko 9. Pohjois-Karjalan ELY-keskusalueen yrityspalveluiden tarjonta ja hohdentuminen

Toimijat	Yritystoimintaa suunnittelevat ja alkavat yritykset				Kotimarkkinayritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa*				Kansainvälistymällä kasvua hakevat yritykset			
	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Pohjois-Karjalan ELY												
Joensuun tiedepuisto												
JOSEK**												
KETI												
PIKES												

Toimijan palveluista suurin osa kohdistuu segmentille

Toimijan palveluista merkittävä osa kohdistuu segmentille

Toimijan palveluista pieni osa kohdistuu segmentille

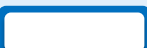

Toimijalle ei käytännössä ole yrityspalveluita segmentille

* Kategoriat yhdistetty erotellun vaikeuden vuoksi.

** = Yritystoimintaa suunnittelevien ja alkavien yritysten palvelut tuottaa uusyrityskeskus JOSEK:n toimeksiannosta.

Henkilötyövuosilla mitattuna alueen suurin yrityspalveluiden tuottaja on Josek, jossa yrityspalveluiden parissa työskentelee 18 henkeä. Myös muut toimijat ovat maakunnan kokoon nähden kohtalaisen suuria. Tätä selittää osittain EU-osarahoitteisten hankkeiden suhteellisen korkea määrä alueella, mikä näkyy myös kehitysyhtiöiden henkilötyövuosissa. Henkilötyövuosista noin puolet kohdistuu tieto- ja neuvontapalveluiden tuottamiseen ja puolet verkostoitumiseen sekä toimintaympäristön kehittämiseen.

Taulukko 10. Pohjois-Karjalan alueen yrityspalveluiden tarjonta (htv)

Toimijat	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Pohjois-Karjalan ELY				
Joensuun tiedepuisto				
JOSEK				
KETI				
PIKES				

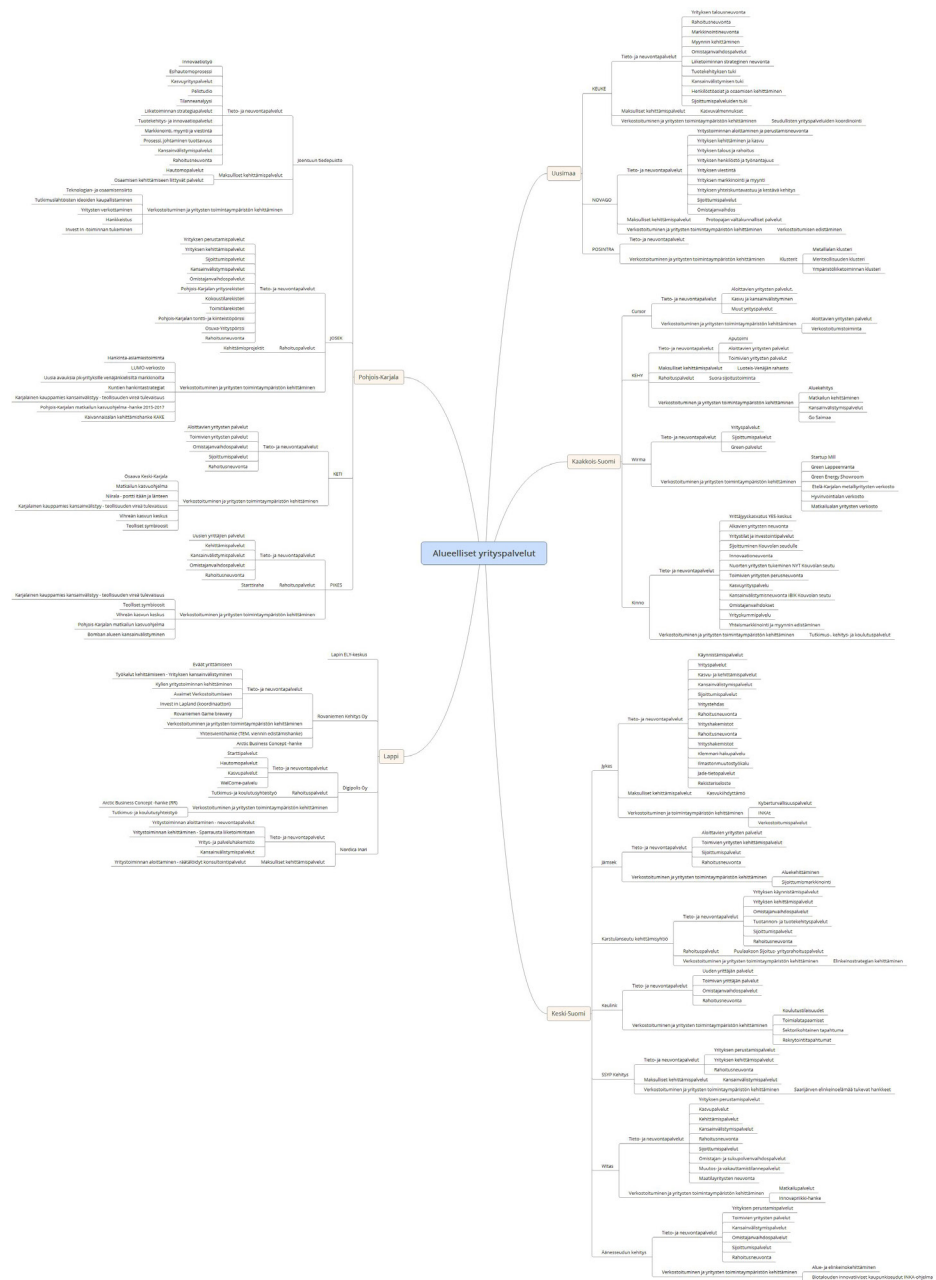

			
8-20 htv	4-7 htv	1-3 htv	0 htv

2.6 Yhteenveto

Kuviossa kaksi on kuvattu yhteenveto erilaisista selvityksen kohteena olevien alue-tason toimijoiden yrityspalveluista. Valtakunnallisten toimijoiden sekä ELY-keskus-ten palvelutarjontaa on kuvattu tarkemmin seuraavassa luvussa. Alla oleva kuvio löytyy myös tämän raportin erillisenä liitetiedostona kuvamuodossa, jolloin sen yksi-tyiskohtaisempi tarkastelu on helpompaa.

Kuvio 2. Alueellisen tason yrityspalveluita

Taulukko 11. Alueellisten yrityspalveluiden tarjonta (työpanoksen HTV-jakauma-arvio)

Toimijat	Tieto- ja neuvonta-palvelut	Maksulliset kehittämis-palvelut	Rahoitus-palvelut	Verkostoituminen / Yritysten toimintaympäristön kehittäminen	YHTEENSÄ
LAPIN ELY-KESKUSALUE					
Digipolis Oy	4	-	-	4	8
Rovaniemen Kehitys Oy	7	-	1	2	10
Nordica Inari	3	-	-	2	5
Lapin ELY-keskus	-	1,5	4,5	1,5	7,5
UUDENMAAN ELY-KESKUSALUE					
Uudenmaan ELY-keskus	2	3	2	1	8
KEUKE	4,8	0,2	-	1	6
NOVAGO	7	1	-	7	15
POSINTRA	3	-	-	15	18
Vantaan kaupunki	5,5	-	-	3	8,5
KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUSALUE					
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	2	3	2	1	8
Cursor	4	-	-	2	6
KEHY	6	1	1	7	15
Kinno	15	-	-	10	25
Wirma	5	0,5	-	1	6,5
KESKI-SUOMEN ELY-KESKUSALUE					
Keski-Suomen ELY	1,5	1	5	0,5	8
Jykes	20	-	-	4	24
Jyväskylän kaupunki	-	-	-	3	3
Jämsek	4,5	-	-	1,5	6
Karstulanseutu kehittämissyhtiö	2,5	-	-	0,5	3
Keulink	2	-	-	1,5	3,5
SSYP Kehitys	2,5	0,5	-	-	3
Witas	3	-	-	-	3
Äänenseudun kehitys	2,5	-	-	1,5	4
POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUSALUE					
Pohjois-Karjalan ELY	2,5	1	3	3	9,5
Joensuun tiedepuisto	6	1	0	6	13
JOSEK	10	-	-	8	18
KETI	4,5	-	-	7	11,5
PIKES	4	-	-	9	13
YHTEENSÄ					
	133,8	13,7	18,5	103	269

3 Valtakunnalliset yrityspalvelut

Selvityksessä on keskitytty aikataulu- ja resurssisivistä keskeisimpien kansallisten toimijoiden palvelutarjonnan tarkasteluun. Hankkeessa on pyritty muodostamaan kokonaiskuva tarjolla olevista palveluista menemättä syvemmälle eri palveluiden yksityiskohtiin. Tarkastelussa olevien kansallisten tason toimijoiden osalta on huomioitava, että ne kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön ohjaukseen ja toimivat tiiviissä yhteistyössä osana Team Finland -verkostoa.

3.1 Finnvera

Tehtävä ja tavoitteet

Finnvera on valtion omistama erityisrahoittaja ja Suomen virallinen vientitakuulaitos Export Credit Agency (ECA). Kotimaisen rahoituksen osalta Finnveran toimintaa määrittelevät sitä koskeva erityislainsäädäntö sekä EU:n valtioneuvoston päätökset. Kansainvälisen rahoituksen osalta toimintaa määrittelevät kansainväliset normit ja asetukset. Finnvera kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön (TEM:n) hallinnonalaan ja sitä ohjaavat valtion vuosittain asettamat elinkeino- ja omistajapoliittiset tavoitteet.

Finnveran toiminnan tavoitteena on lisätä aloittavaa yritystoimintaa, mahdollistaa pk-yritysten rahoitus muutostilanteissa (esim. omistajanvaihdoksissa) sekä edistää yritysten kansainvälistymistä ja vientiä. Finnveraa koskevan lain mukaisesti Finnvera on ns. markkinapuutetoimija, jonka tarkoituksena on tuottaa rahoituspalveluita yrityksille niissä tapauksissa, joissa pankkirahoitusta ei ole saatavilla. Ulkomaille suuntautuvan rahoituksen osalta Finnveran tehtävä valtiollisena vientiä edistäjänä on tarjota vastaavat rahoitusmahdollisuudet yrityksille kuin mitä kilpailijamaissa on tarjolla.

Palvelutarjonta ja volyymi

Finnvera tarjoaa yrityksille rahoituspalveluita lainojen, takausten ja vientitakuiden ja luottojen muodossa. Lisäksi Finnvera harjoittaa pääomasijoitustoimintaa teemmällä suorilla sijoituksilla aikaiseen vaiheeseen yrityksiin. Finnvera ei siis myönnä avustuksia tai tukia. Finnvera palvelee hyvin laajasti eri elinkaaren vaiheissa olevia yrityksiä. Erityisenä painopisteenä ovat alkavat yritykset, omistajanvaihdokset sekä kasvua ja kansainvälistymistä hakevat yritykset.

Kotimaan rahoituksessa Finnveran toiminnalta edellytetään itsekannattavuutta suhdannekierron (7v) yli. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Finnveran tulee kattaa toiminnastaan aiheutuvat kulut asiakkaiden lainojen nostamisen yhteydessä maksamien kertaluontoisten toimitusmaksujen kautta (keskimäärin noin 0,5 % lainan summasta).

Ulkomaille suuntautuvan vientirahoituksen osalta rahoitukseen liittyy viitekoroon lisättävä preemio (tyypillisesti hieman yli 2 %), jota maksetaan koko lainan takauksen ajan. Tällä tuotolla katetaan Finnveran osuus luotto- ja takaustappioista. Valtion budjetista katetaan ulkomaille suuntautuvasta rahoituksesta aiheutuvat tappiokorvaukset vuosittain noin 60-80 miljoonaan euroon asti. Käytännössä tämä summa vastaa Finnveran toiminnasta valtiolle aiheutuvia kuluja.

Finnveran asiakkaina oli vuonna 2014 yhteensä noin 28 600 yritystä. Tarjotut vientitakuut ja erityistakaukset olivat vuonna 2014 noin 5 034 miljoonaa euroa. Pk-yritysrahoituksen volyyymi oli 1 003 miljoonaa euroa.

Rahoituspalveluiden (ja siihen liittyvän neuvonnan) lisäksi Finnveralla tarjoaa yrityksille maksuttomia kehittämispalveluita sekä vientikaupan rahoitusohjelmaa. Vientikaupan rahoitus -ohjelman tavoitteena on tutustuttaa yrityksiä erilaisiin vientikauppojen rahoitusratkaisuihin.

Finnverassa on tällä hetkellä henkilöstöä noin 360 (lisäksi joitakin määräaikaisia). Noin 200 henkilötyövuotta kohdistuu pk-yritysten rahoituspalveluihin (sis. rahoituspalveluiden tuottamiseen liittyvää rahoitusneuvontaa, hakemusten käsittelyä sekä rahoituspäätöksiin liittyvää työtä) ja noin 50 henkilötyövuotta suuryritysten palveluihin. Loput henkilöstöstä toimii tukitoiminnoissa.

Toiminta alueilla

Finnveran toimipisteet on jaettu seitsemään eri alueeseen, joilla toimii yhteensä 15 eri toimipistettä. Alueellisissa toimipisteissä työskentelee yhteensä noin 120 henkilöä. Kappalemääräisesti valtaosa (noin 80 %) rahoituspäätöksistä tehdään alueellisesti. Pääosa henkilöstön työpanoksesta kohdistuu rahoituspalveluihin liittyvään toimintaan (esim. hakemusten käsittely ja rahoitusneuvonta). Rahoituspalveluihin liittyvää neuvontaa toteutetaan pääsääntöisesti alueellisesti. Osa rahoitusneuvontaan liittyvistä palveluista tuotetaan kuitenkin keskitetysti palvelukeskuksesta ja lisäksi osa alueella työskentelevistä henkilöistä eivät välttämättä tee kokoaikaista työtä omalle alueelle. Tästä johtuen resurssien jakautumisen tarkastelu alueellisesti haastavaa ja henkilöstömääriin syytä suhteutua varauksella. Finnveralla on myös käynnissä organisaatiouudistus, minkä seurauksena keskitetyn palvelutuotannon osuus kasvanee mm. sähköisen asiainnoinnin kautta.

Taulukko 12. Finnveran toiminta ja henkilöstömäärä selvityksen kohdealueilla

Selvityksessä tarkasteltava maakunta	Finnveran toimipisteet kyseisellä alueella	Toimipisteiden henkilömäärät (htv, 2015)
Uusimaa	Helsinki	20
Kaakkois-Suomi	Mikkeli, Lappeenranta	8
Lappi	Rovaniemi	5
Pohjois-Karjala	Joensuu	6
Keski-Suomi	Jyväskylä	10

3.2 Tekes

Tehtävä ja tavoitteet

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tehtävänä on palvella suomalaisen elinkeinoelämän ja tutkimuksen uudistumista rahoittamalla haastavia tutkimus- ja kehitysprojekteja sekä aktivoimalla ja verkottamalla eri toimijoita. Tekesin toimintaa määrittävät Tekesiä koskeva laki sekä EU:n valtiontukia koskevat säädökset. Tekesin yleisistä toimintalinjoista sekä laajakantoisimmista asioista ja yli 3 miljoonan euron rahoituksista päättää Tekesin johtokunta, jonka nimittää valtioneuvosto. Tekes kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön (TEM:n) hallinnonalaan ja sitä ohjaavat valtion vuosittain asettamat elinkeino- ja omistajapoliittiset tavoitteet.

Rahoituspalvelut

Tekesin palvelutarjonta keskittyy ensisijaisesti **rahoituspalveluihin**. Innovaatorahoituksen tavoitteena, on, että yritykset voivat kasvaa nopeammin ja uudistaa liiketoimintaansa. Rahoitusta voi käyttää esimerkiksi tutkimukseen ja tuotekehitykseen, liiketoiminnan ja organisaation kehitykseen ja kansainvälisen kasvun suunnitteluun. Yritykset rahoittavat aina osan projektinsa kustannuksista itse (tyypillisesti Tekesin rahoitusosuus 50 %). Kaikesta Tekesin pk-yrityksille suunnatusta rahoituksesta noin 70-80 % on lainarahoitusta.

Yrityksille suunnattuja¹³ rahoituspalveluita ovat:

- **Kehittämisen ja pilotoinnin lainarahoitus.** Tavoitteena rahoittaa tuotteiden ja palveluiden kehittämistä ja/tai pk-yritysten markkinoille vientiä ja ensimmäisten asiakkaiden hankinta. Yhden projektin rahoitus vaihtelee noin 200 000 eurosta useisiin miljooniin.
- **KKS-rahoitus.** Muodoltaan avustusta (noin 50 000 - 100 000), kohdistuu erityisesti startup-yrityksille kansainvälisen kasvun suunnitteluun.
- **Yritysten tutkimusprojektien rahoitus.**
- **NIY-rahoitus.** Suunnattu nuorille (alle 5-v.) innovatiivisille kasvuyrityksille. Vuosittain noin 30-40 asiakasyritystä (kaikkiaan startup-yritysten projekteja vuositasolla noin 800-1000).
- **Rahoitus johtamisen/organisaatioiden tai innovaatiokyvykkyyksien kehittämiseen.** Työorganisaatioiden kehittämissuunnitelmissa ulkopuolisia asiantuntijapalveluita käytetään yleensä paljon ja kustannuksista vähintään puolet kohdistuu tyypillisesti ostopalveluihin. Rahoitus on enimmillään 100 000 euroa.

---

13 Yritysten lisäksi Tekes rahoittaa myös tutkimuslaitosten ja muiden organisaation kehittämishankkeita, mutta tämä selvitys on keskittynyt yrityksille tarjottaviin palveluihin.

Lisäksi Tekes tarjoaa rahoitukseen liittyviä neuvonta- ja koulutuspalveluita kuten yrityksen kasvuvision sparrausta, rahoitusneuvontaa yrityksen elinkaaren mukaisesti ja NABC Pitching-valmennusta.

Vuosittain Tekesin rahoituspalveluissa on asiakkaina noin 3000 yritystä (hakemusten läpimenoprosentti noin 60 % vuonna 2014), joista noin 800-1000 ovat startup-yrityksiä. Asiakkaat ovat ohjelmiin liittyviä poikkeuksia lukuun ottamatta kansainvälistä kasvua tavoittelevia yrityksiä. Vuonna 2014 Tekes myönsi rahoitusta pk-yrityksille noin 235 miljoonaa euroa ja suuryrityksille 136 miljoonaa euroa. Vuodelle 2016 rahoitusvolyymit muuttuvat merkittävästi niihin kohdistuneiden leikkausten myötä.

Verkostoitumispalvelut (ohjelmat)

Toinen keskeinen Tekesin palvelu on erilaiset ohjelmat, jotka koostuvat rahoituksen lisäksi verkostoitumispalveluista sekä liiketoiminnan kehittämistä tukevan tiedon välittämisestä yrityksille. Ohjelmien toimenpiteitä ovat mm. tapahtumat, seminaarit, haut ja kampanjat, selvitykset, uutiskirjeet tai uusien liiketoimintojen tietotarpeisiin vastaavat kotimaiset ja kansainväliset tutkimushankekokonaisuudet. Ohjelmien ydinryhmänä ovat kansainvälistä kasvua hakevat yritykset, mutta muiden kohderyhmien yritykset voivat osallistua tapauskohtaisesti. Ohjelmien hankerahoitus edellyttää aina yritysten omaa rahoitusta, mutta muutoin ohjelmajärjestelyt ovat niihin osallistuville yrityksille ilmaisia.

Ohjelmien hankeasiakkaina oli vuonna 2014 vajaa 800 yritystä ja hakemusten hyväksymisprosentti oli noin 70. Tekesin arvioiden mukaan ohjelmatoiminnan piirissä on 80% Suomen vientiteollisuudesta. Ohjelmahankkeisiin kohdistui rahoitusta yhteensä reilut 250 M€ tutkimushankkeet mukaan laskettuna. Koordinaatioon, tapahtumiin ja tiedon levitykseen on lisäksi suuntautunut noin 5 M€. Viime vuosina ohjelmat ovat noudattaneet valtion kokonaisstrategiaa ja linkittyneet siten esimerkiksi Suomen Akatemian ja Finpron ohjelmiin.

Muut palvelut

Rahoituksen ja ohjelmien lisäksi Tekes vastaa Horisontti 2020 -tietopalvelusta, jonka kautta yritykset saavat tietoa ja apua EU:n tutkimus- ja innovointiohjelmaan osallistumisesta. Tekes myös hallinnoi Future Watch -verkostoa osana Team Finland Markkinoiden mahdollisuudet -palvelukokonaisuutta, jonka kautta yritykset saavat tietoa ja näkymiä kansainvälisestä liiketoiminnasta eri maissa. Tekesin neuvontapalvelut liittyvät Tekesin omia rahoituspalveluita koskevaan neuvontaan. Tekes vastaa myös Team Finland tunnustelupalvelun toteuttamisesta. Tunnustelupalvelun kautta yritykset saavat tietoa Team Finland -toimijoiden palveluista.

Tekes toimii myös suomalaisten yritysten kanavana eri markkinoille suuntautuviin Market Access -ohjelmiin, joissa kehitetään kansainvälistymisen alkuvaiheessa olevien yritysten osaamista ja kyvykkyyksiä. Palvelun varsinainen tuotanto tapahtuu kansainvälisen verkoston kautta eli varsinaisesti kyse ei ole julkisesta

palvelusta. Ohjelmassa kohdemarkkinat tuntevat MBA opiskelijat tekevät yhdessä yrityksen kanssa suunnitelman markkinoille menemisestä. Ohjelmia on toteutettu vuodesta 1999 lähtien yhteistyössä Suomen ulkoministeriön kanssa. Tällä hetkellä ohjelmassa on mukana verkostot USA:sta, Kiinasta ja Singaporesta. Vuonna 2015 ohjelmiin on osallistunut yhteensä noin 20 yritystä. Kaiken kaikkiaan ohjelman on läpikäynyt noin 200-250 yritystä.

Palvelutuotannon henkilöstöresurssit

Tekesin tehtävissä Suomessa ja ulkomailla työskentelee noin 280 ja sen lisäksi noin 100 Tekesin yhteyshenkilöä ELY-keskuksissa. Hallinnollisesti kaikki Tekesin yhteyshenkilöt kuitenkin kuuluvat Pirkanmaan ELY-keskuksen alaisuuteen. Tietopalveluiden henkilöstöresurssit ovat noin 5 htv ja Market Access -ohjelman noin 2 htv. Rahoituspalveluiden resurssit ovat arviolta noin 280 htv (sisältäen rahoituspalveluihin liittyvän markkinoinnin, aktivoinnin, sparrauksen, hanke- ja rahoitustyön, seurannan, raportoinnin, ohjelmien rahoitustoiminnan. ELY-keskusten yhteyshenkilöt sisältyvät myös pääosin tähän). Ohjelmatoiminnan henkilöstöresurssit ovat arviolta noin 40 htv.

Toiminta alueilla

Tekesin toiminta alueilla on organisoitu ELY-keskusten yhteyshenkilöverkoston kautta. Tehtävät ovat jaettu pääosin kansallisella tasolla temaattisesti, ei alueellisesti. Näin ollen monilla alueilla on erityisosaamista, jota hyödynnetään koko Suomessa.

3.3 Finpro (Export Finland)

Tehtävä ja tavoitteet

Finpro koostuu käytännössä kolmesta eri toiminnosta. Export Finlandin tehtävänä on auttaa suomalaisyrityksiä kasvamaan ja kansainvälistymään. Invest In -toiminnan tavoitteena on hankkia Suomeen ulkomaisia investointeja. Visit Finland (entinen Matkailunedistämiskeskus) pyrkii lisäämään ulkomaisten matkailijoiden virtaa Suomeen.

Tässä selvityksessä tarkastelu on kohdistunut vain Export Finlandin kautta tarjottaviin yrityspalveluihin, sillä tämän toiminnon palveluvalikoima liittyy kiinteästi myös tarkastelussa olevien muiden organisaatioiden palvelutarjontaan. Export Finlandin toimintojen tehtävä osana Team Finland verkostoa on edistää yritysten kansainvälistymistä tarjoamalla tietoa ja neuvontaa kansainvälistymiseen liittyen, tukeamalla verkostoitumista kansainvälisen verkoston kautta sekä parantamalla yritysten kansainvälistymisen edellytyksiä.

Toistaiseksi Finpro on toiminut rekisteröitynä yhdistyksenä, jonka jäsenenä on noin 400 suomalaista yritystä ja organisaatiota. Jäsenet myös valitsevat Finpron

hallituksen. Vuoden 2016 alusta Finpro muuttuu valtion kokonaan omistamaksi osakeyhtiömuotoiseksi.

Palvelutarjonta ja volyymi

Finpron palvelut voidaan jaotella tietopalveluihin, neuvontapalveluihin, kehittämisspalveluihin sekä verkostoitumispalveluihin. Finpro tuottaa myös strategisesti suunnattua ohjelmamuotoista toimintaa. Palvelut on suunnattu kansainvälistä kasvua tavoitteleville yrityksille.

Tietopalveluihin sisältyvät markkinoiden mahdollisuudet ja myyntiliidipalvelu, yritysten kokemuksia kokoavat kansainvälistymistarinat, Laivauskäsikirja, joka sisältää tietoja esimerkiksi eri maiden tuontirajoituksista ja vapaakauppasopimuksista sekä Viejä-tietokanta suomalaisista vientiyrityksistä.

Neuvontapalveluihin sisältyy eri alueilla toteuttava kansainvälistymisneuvonta, joka pitää sisällään kansainvälistymisvalmiuksien arviointia, liiketoimintaideoiden sparrausta sekä kansainvälistymiseen ja kansainvälistymisrahoitukseen liittyvää neuvontaa. Tarkoituksena on löytää uusia kasvuyrityksiä ja aktivoida heitä kansainvälisen kasvun polulle. Neuvontapalveluissa on vuosittain yli 3000 asiakaskontaktia.

Finpron kehittämisspalveluilla tarkoitetaan Finpron hallinnoimia, mutta osana laajempaa Team Finland yhteistyötä toteuttavia Kasvuohjelmia. Ohjelmien rahoitus tulee työ- ja elinkeinoministeriön kautta. Ohjelmissa pyritään erityisesti pk-yritysten viennin kasvun ja kansainvälistymisen edellytysten parantamiseen. Samalla pyritään kokoamaan saman alan yrityksiä laajemmiksi ryhmiksi, joiden yhteisellä tarjonnalla pyritään saamaan aikaan suurempi vaikuttavuus kohdemarkkinoilla. Ohjelmien toimenpiteet kohdistuvat esimerkiksi ostajatapaamisiin, koulutustapahtumiin, valmennuksiin, markkina- ja arvoverkkoselvityksiin ja suomalaisen osaamisen markkinointiin kohdemaissa. Tällä hetkellä on käynnissä 21 erilaista ohjelmaa, joissa on yhteensä mukana yli 1000 yritystä.

Verkostoitumispalvelut pitävät sisällään Finpron noin 40 maassa toimivan asiantuntijaverkoston, erilaiset tilaisuudet, Team Finland valtuuskuntamatkat eli ns. vienninedistämismatkat sekä yrityksille markkinoilla tarjottavan palveluntarjoajahaun, jonka avulla yrityksille tarjotaan relevantteja asiantuntijoita juuri heidän tarpeeseensa. Vienninedistämismatkoille osallistui vuonna 2015 noin 480 yritystä (2014: 260 yritystä).

Finprolle myönnetty valtiontuki vuonna 2015 oli 35 miljoonaa euroa, josta noin 18 miljoonaa euroa kohdistui Export Finlandiin, Finpron ulkomaanverkostoon ja hallintoon. Team Finland kasvuohjelmien rahoitus kolmelle vuodelle on 51 miljoonaa euroa eli keskimäärin noin 17 miljoonaa euroa.

Palvelutuotannon henkilöstöresurssit

Finpron kokonaishenkilöstömäärä (Export Finland, Invest In ja Visit Finland) joulukuussa 2015 oli 253 henkilöä. Export Finlandin Suomen henkilöstömäärä on yhteensä 68 henkilöä (28 määräaikaista), joista kasvuohjelmissa työskentelee Suomessa 40

henkilöä (24 määräaikaista). Ulkomailla Finpron kansainvälisessä verkostossa työskenteli 95 henkilöä (joista osa myös Kasvuohjelmien henkilöstöä). Neuvontapalveluiden osuus Export Finlandin palveluista Suomessa on n. 20 htv:tä, josta osa toteutetaan kasvuohjelmissa.

Finpron henkilöstömäärä muuttui merkittävästi vuoden 2014 aikana kun konsultointitoiminnan henkilöstö Suomesta siirtyi Finnish Trade Organisation Fintra Oy:n palvelukseen ja laskutettavan konsultointityön loppumisen myötä ulkomaanorganisaatiota ja Helsingissä olevaa organisaatiota ohennettiin. Vastaavasti määräaikaisten projektihenkilöiden määrä (Kasvuohjelmien kautta) on lisääntynyt.

Toiminta alueilla

Finpron kansainvälistymisneuvontapalveluita tarjotaan kuuden aluetoimiston kautta. Aluetoimistojen henkilöstömäärä on 1-2 henkilöä per aluetoimisto. Seuraavassa taulukossa on esitetty arviot henkilöstömääristä selvitykseen valituilla alueilla.

Taulukko 13. Finpron toiminta ja henkilöresurssit selvityksen kohdealueilla

Alue	Henkilöstöresurssit (htv)
Kaakkois-Suomi	Noin 1/4 (Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Karjalan aluetoimistossa 1 henkilö)
Lappi	Noin 1/3 (P-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin aluetoimistossa 1 henkilö)
Pohjois-Karjala	Noin 1/4 (Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Karjalan aluetoimistossa 1 henkilö)
Keski-Suomi	Noin 1/3 (Pohjanmaan, E-Pohjanmaan ja Keski-Suomen aluetoimitossa 1 henkilö)
Uusimaa	2 aluepäällikköä + 2 henkilöä Enterprisen Europe Networkin kautta

3.4 ELY-keskukset

ELY-keskusten kautta yritykset voivat saada ennen kaikkea yritysten kehittämispalveluita sekä rahoituspalveluita. Tässä osiossa on kuvattu ELY-keskusten palveluita yleisellä tasolla. Palvelujen henkilöresursseja ja volyymeja (esimerkkialueiden osalta) on kuvattu tarkemmin aluekohtaisissa osioissa. Maaseudun yritysrahoitus on puolestaan käsitelty maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä.

Yritysten kehittämispalvelut koostuvat analyysipalveluista, konsultointipalveluista ja koulutuspalveluista. Analyysipalvelun kautta pk-yritykset saavat kokonaiskuvan liiketoimintansa nykytilasta ja kehittämissuunnitelman. Konsultointipalveluiden avulla kehittymishaluiset yritykset voivat kehittää liiketoimintaansa - tavoitteena kasvu, uudistuminen ja tehokkuuden parantaminen. Koulutuspalvelut ovat puolestaan tarkoitettu yritysten johdon tai muiden avainhenkilöiden osaamisen kehittämiseen.

Kaikki kehittämisspalvelut ovat vahvasti subventoituja, jolloin hinta yrityksille jää varsin alhaiseksi. Analyysipalvelun hinta yritykselle on 220 €, konsultointipalvelun 300 €. Koulutuspalveluiden hinnasta valtio maksaa 70 %. Varsinaisen palvelun toteuttajaksi valitaan jokin ELY-keskusten aikaisemmin kilpailuttamista palveluntuottajista.

Rahoituspalveluista eli ELY-keskusten myöntämistä yritystuista tämän selvityksen kannalta merkittävimmät ovat yrityksen kehittämisavustus, maaseudun yritysrahoitus (käsitelty jäljempänä), energiatuki ja toimintaympäristön kehittämisavustus. Lisäksi ELY-keskukset myöntävät kuljetustukia, energiatukia sekä erilaisia maatalouden ja kalatalouden tukia, jotka on kuitenkin jätetty tämän selvityksen ulkopuolelle.

Yrityksen kehittämisavustusta myönnetään pk-yritysten kehittämistoimenpiteisiin ja investointeihin, alkavien yritysten toimintaan tai uudistumiseen. Erityisenä painopisteenä on yritysten kansainvälistyminen. Energiatuki on tarkoitettu energian säästöä, käytön tehostamista tai uusiutuvien energianlähteiden käyttöä edistäviin investointi- ja kehittämishankkeisiin. Energiatuen hallinnointi on keskitetty Pirkanmaan ELY-keskukseen, mutta käsittelijät ovat kuitenkin alueella ja hakemukset toimitetaan oman alueen ELY-keskukseen. Toimintaympäristön kehittämisavustusta voidaan puolestaan myöntää voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille hankkeisiin, joiden tarkoituksena on aikaansaada välittömiä vaikutuksia pk-yritysten toimintaympäristöön tai yritystoiminnan kehittämisedellytyksiin.

ELY-keskusten kautta voi myös hakea kansainvälistymisavustuksia yritysten yhteishankkeisiin, joissa tulee aina olla osallistujina vähintään neljä yritystä. Avustusta voidaan käyttää suomalaisen vientitarjonnan ja suomalaisen osaamisen tunnetuksi tekemiseen ulkomailla, uusilla markkina-alueilla, markkinaosuuksien laajentamiseen ja yritysten kansainvälistymistä tukeviin suomalaisten vientiyritysten yhteisiin vienninedistämistapahtumiin. Kansainvälistymisavustuksia myöntävät työ- ja elinkeinoministeriön elinkeino- ja innovaatio-osasto sekä Pirkanmaan ELY-keskus (hallinnointi Lahdessa ja Turussa). Kansainvälisiin näyttelyosallistumisiin liittyvät hakemukset käsitellään Lahdessa. Vientiverkostoja ja kumppanuusohjelmia koskevat hakemukset käsitellään Turussa. Ministeriössä käsitellään muut kuin edellä mainitut yhteishankkeet, strategiset kärkihankkeet sekä kaikki matkailua ja luovia aloja koskevat yhteishankkeet.

Edellä mainittujen palveluiden lisäksi ELY-keskuksen asiantuntijoilta saa apua rahoitus- ja kehittämisspalvelujen sekä muiden julkisten yrityspalvelujen hyödyntämisessä. Toimialapalvelu julkaisee alueellisia talousnäkymiä, toimialaraportteja ja toimialapäälliköiden rahoitusnäkemyksiä. ELY-keskukset järjestävät myös yrityksen kansainvälistymiseen liittyviä seminaareja ja ajankohtaistilaisuuksia.

3.5 TE-palvelut

Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla (TE-palvelut) edistetään työmarkkinoiden toimivuutta turvaamalla osaavan työvoiman saatavuutta, tarjoamalla työtä hakeville mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä ja kehitetään yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua.

TE-palveluiden tarjonnasta vastaavat 15 alueellista työ- ja elinkeinotoimistoa. TE-toimistot tarjoavat yrityksille ja aloittaville yrityksille palveluja henkilöstön rekrytointiin (ml. kansainvälinen rekrytointi ja Eures-palvelut), henkilöstön osaamisen kehittämiseen, yritystoiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen sekä yritysten muutostilanteisiin.

TE-toimistojen julkiset työvoima- ja yrityspalvelut pitävät sisällään palkkatuen, starttirahan ja työolosuhteiden järjestelytuen. Tuet ovat harkinnanvaraisia. Starttirahan tavoitteena on edistää uutta yritystoimintaa ja työllistymistä. Starttirahaa voidaan myöntää yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulon turvaamiseksi yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Starttirahalla yritystoiminnan aloittaa vuodessa n. 8000 yritystä.

Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu tuki, jota TE-toimisto voi käytettävissään olevien määrärahojen puitteissa myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin. Käytännössä palkkatuki on rahallinen korvaus siitä, että työnantaja saattaa joutua käyttämään tavallista enemmän aikaa työntekijän työnhakukseen. Työolosuhteiden järjestelytuen tavoitteena on edistää osatyökykyisten työntekoa. Vuonna 2013 palkkatukea myönnettiin koko Suomessa yhteensä noin 93,3 miljoonaa euroa noin 15 400 yritykselle keskimääräisen tuen ollen noin 6 000 euroa yritystä kohti.

Yhteishankintakoulutus on työvoimakoulutuksen toteuttamistapa, jossa hankitaan yrityksen ja sen henkilöstön tarpeisiin räätälöityä ammatillista perus- tai lisäkoulutusta. Työ- ja elinkeinohallinto ja yritys suunnittelevat ja rahoittavat koulutuksen yhdessä. Jos yritys ei löydä ammattitaitoisia työntekijöitä voidaan järjestää RekryKoulutus. Täsmäkoulutus on yrityksen nykyiselle henkilöstölle suunnattua räätälöityä koulutusta tilanteessa, jossa yrityksen toiminta tai sen käyttämä teknologia muuttuu. Koulutuksen tavoitteena on päivittää yrittäjän ja työntekijöiden osaaminen uusien vaatimusten edellyttämälle tasolle ja estää lomautuksia tai irtisanomisia. MuutosKoulutuksella yritys voi kouluttaa henkilöstöään, kun työt loppuvat ja yritys irtisanoo tuotannollisista tai taloudellisista syistä henkilöstöään. Yrittäjäkoulutus tukee yrityksen perustamista.

TE-toimistojen yrityspalveluja tuottavien henkilöresurssien määrää on varsin vaikea arvioida, sillä yksittäisten henkilöiden toimenkuviin saattaa liittyä sekä henkilö- että yritysasiakkaisiin kohdistuvia palveluja eikä rajanveto aina ole kovin selkeää. Tätä selvitystä varten kerättyjen TE-toimistojen tuottamien omien arvioiden perusteella yrityspalvelujen rajapinnassa toimii kaiken kaikkiaan valtakunnallisesti arviolta noin 350 henkilöä.

3.6 Yritys-Suomi

Yritys-Suomi -palvelu on julkisen yrityspalveluiden keskeisin sähköisen palvelutuotannon foorumi, vaikkakin se sisältää myös muita palvelukanavia. Maanlaajuisen Yritys-Suomi-verkoston muodostavat työ- ja elinkeinoministeriö, Finnvera, Finnpro, Patentti- ja rekisterihallitus, Suomen Teollisuussijoitus, Tekes, ELY-keskukset ja TE-toimistot sekä Verohallinto. Lisäksi verkostossa ovat mukana seudulliset yrityspalvelut ympäri Suomen.

Käytännössä Yritys-Suomi -palvelun kautta tuotetaan yrityspalveluita kolmen eri palvelukanavan kautta. Perinteisin tapa tuottaa palveluja on kasvokkain tapahtuva palvelu, jonka tuottavat verkostoon kuuluvat valtakunnalliset ja seudulliset organisaatiot. Näiden neuvontapalvelujen volyymitiedot sisältyvät käytännössä aiemmin tässä raportissa tarkasteltuihin lukuihin. Yritys-Suomi -palveluvalikoimaan kuuluvat myös yrityssuomi.fi -verkkopalvelu sekä Yritys-Suomi -puhelinpalvelu. Puhelinpalvelun resursoinnista vastaavat ELY-keskusten yritysneuvojat. Yritys-Suomen verkkopalvelussa tarjotaan ajantasaista tietoa yrittäjyyden eri vaiheisiin ja tietotarpeisiin. Myös keskeisimmät yrityksen perustamiseen ja yrityksen toimimiseen liittyvät lomakkeet on saatavissa verkkopalvelun kautta. Verkkopalvelut tarjoavat yrityksille myös oman sähköisen työpöydän (Oma Yritys-Suomi -palvelu), jonne täytettyjen profilitietojen avulla yritykselle tai yrittäjälle tarjotaan muokkautuvaa tietoa ja työkaluja. Sähköiselle työpöydälle tallennetut aineistot ovat myös yrityksen luvalla jaettavissa Yritys-Suomi -verkostoon kuuluville palveluntuottajille ja näin ollen helpottavat eri toimijoiden välistä tiedonvaihtoa.

Verkkopalveluiden osalta käyttäjävolyymit ovat olleet varsin tasaisia. Verkkotilastojen mukaan kirjautumattomien käyntien määrä oli keskimäärin vuonna 2014 noin 2500–3000 per päivä. Vastaavasti Oma Yritys-Suomi -palvelun tuotantoympäristössä päivittäisten käyttäjien (pl. neuvojat) lukumäärä oli keskimäärin noin 104 käyttäjää per päivä.¹⁴ Kaiken kaikkiaan Oma Yritys-Suomi -palveluun kirjautuneiden käyttäjien kokonaislukumäärä oli viimeisten tilastojen mukaan 18.928 henkilöä.

Yritys-Suomi -palvelu on ollut myös kansainvälisen vertailuarvioinnin kohteena, jonka toteuttamisesta vastasi EU-komissio. Kansainväliseen vertailuun osallistui yhteensä 31 maata ja Yritys-Suomi sijoittui tässä kokonaisarvioinnissa yhdeksänneksi. EU-komission mukaan Yritys-Suomen vahvuutena on laadukas ja kattava tieto yrityksen perustamisesta sekä toimialakohtaisista luvista. Käytettävyydessä Yritys-Suomi on EU:n parhaimmistoa. Tieto on selkeästi jäsenneltyä ja suomalaisten käyttäjien sähköiset asiointimahdollisuudet ovat hyvät. Myös neuvontapalvelut saivat arvioissa kiitosta: Ne ovat korkeatasoisia ja niitä on helppo ja nopea käyttää. Arvioinnin perusteella suurimmiksi haasteiksi todettiin palvelujen kansallisuus. Käytännössä haasteet johtuvat siitä, että ulkomaalaiset käyttäjät eivät voi tunnistautua

14 Päivittäinen kävijätilasto ollut saatavilla vain marraskuulta 2015, jonka pohjalta arvio on tehty.

Oma Yritys-Suomi -palveluun. Lisäksi asiointiin tarjolla olevat lomakkeet ovat saatavilla vain suomeksi tai ruotsiksi, jolloin asiointi englanniksi on mahdotonta.

3.7 Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön alaiset yrityspalvelut koostuvat käytännössä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta tulevasta rahoituksesta sekä siihen sidotusta kansallisesta rahoituksesta. Rahoitusta kanavoidaan osana Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa ohjelmakaudella 2014–2020.

Maaseudun kehittämisohjelman sisältämä rahoitus koostuu sekä yritysrahoituksesta että yritysten toimintaympäristöä kehittävästä sekä yritysten verkostoitumis- palveluista, joita tuotetaan hankemuotoisena toimintana. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sisältämä rahoitus kanavoidaan eri alueille ELY-keskusten kautta. Kaiken kaikkiaan kehittämisohjelman kokonaisrahoitusmäärä (valtuudet eri ELY-alueille) on ohjelmakaudelle yhteensä noin 600 miljoonaa euroa. Näistä noin puolet eli 301 miljoonaa euroa koostuu yrityksille suoraan suunnatuista yritystuista. Yritystuista EU-rahoituksen osuus on noin 42 prosenttia (126,4 miljoonaa euroa) ja vastaavasti kansallisen rahoituksen osuus on noin 58 prosenttia (174,6 miljoonaa euroa). EU:n ja valtion rahoituksen lisäksi yksityistä rahoitusta on arveltu olevan noin 750 miljoonaa euroa. Tukiprosenttitasot vaihtelevat alueesta ja tuen kohteesta riippuen noin 20–40 prosentin välillä.

Taulukko 14. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sisältämien yritys- ja hanketukien valtuudet sekä tavoitemäärät selvityksen kohdealueilla.

ELY-alue	Valtuus ohjelmakaudelle 2014–2020 (sisältää sekä yritys- että hanketuen, EU+valtio)	Osuus kokonaisvaltuudesta	Yritysten perustaminen ja toiminnan kehittäminen: ELY-keskuskohtainen tavoite yritystuella (kpl)
Uusimaa	26 660 000	4,44 %	240-300
Kaakkois-Suomi	33 600 000	5,60 %	300-370
Pohjois-Karjala	43 120 000	7,19 %	380-470
Keski-Suomi	41 700 000	6,95 %	370-450
Lappi	34 300 000	5,72 %	320-390

Suora yritysrahoitus koostuu tällä ohjelmakaudella joko yrityksen perustamistuesta tai investointituesta. Uusien yritysten perustamistuki sisältää myös mahdollisuuden tukea myös jo toimivien yritysten merkittävää uudistumista sekä mahdollistaa myös kokeiluluonteisten toimintojen rahoittamista. Investointitukien kohderyhmänä ovat pk-yritykset ja tuki on tarkoitettu yritysten liiketoiminnan merkittävään kehittämiseen investointien avulla.

Yritysrahoitus kohdentuu pääsääntöisesti siis alkaviin yrityksiin sekä niihin kotimarkkinoilla toimiviin yrityksiin, jotka haluavat joko uudistaa liiketoimintaansa

merkittävästi tai hakevat kasvua kotimarkkinoilta. Maaseudun kehittämisohjelman puitteissa tuetaan kuitenkin myös kansainvälistä kasvua hakevia yrityksiä ja erityisesti elintarvikealalla toimivien yritysten kansainvälistymispyrkimyksiä hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Volyymi- tai vaikuttavuustietoa maaseudun kehittämisohjelman sisältämien yritysrahoituksen sekä toimintaympäristön kehittämishankkeiden osalta ei ole vielä toistaiseksi saatavilla. Ohjelmakauden ensimmäiset rahoituspäätökset ovat odotettavissa joulukuussa 2015. Ohjelma-asiakirjassa asetettujen tavoitteiden mukaan yritysten perustamisen ja toiminnan kehittämiseen suunnattu rahoitus kohdistuisi ohjelmakauden aikana noin 6000 yritykseen ja sen avulla luotaisiin noin 5700 työpaikkaa.

Maaseudun kehittämisohjelman sisältämää rahoitusta myönnetään siis ELY-keskusten kautta. ELY-keskusten lisäksi kyseisten yrityspalvelujen toimeenpanoon osallistuvat myös maa- ja metsätalousministeriö, maaseutuvirasto sekä Leader-ryhmät.¹⁵ Maaseudun yritystukeen ELY-keskuksissa ja Maaseutuvirastossa v. 2014 vyöryttämätön eli todellinen käytetty työaika oli noin 73 henkilötyövuotta.

3.8 Muut kansalliset yrityspalvelut

Edellä käsiteltyjen palveluiden lisäksi muita yrityksille suunnattuja kansallisesti tarjottavia palveluita ovat mm. seuraavat:

- Tuoteväylä-palvelu: valtakunnallinen ja maksuton asiantuntijapalvelu, joka tarjoaa neuvoja ja tukea keksintöjen kehittämiseen. Tuoteväylä-palvelun kautta myönnettävä rahoitus sisältyy ELY-keskusten kehittämisavustuksiin.
- Finnpartnershipin palvelut liittyen kehitysmaihin suuntautuvaan liiketoimintaan (esim. tieto- ja neuvontapalvelut, liikekumppanuustuki ja konferenssituki, matchmaking-palvelu)
- Liikenneviraston myöntämä kauppa-alustuki
- Energiamarkkinaviraston myöntämä tuki energian tuotantoon
- Patentti- ja rekisterihallituksen tieto-, neuvonta- ja koulutuspalvelut liittyen IP-oikeuksiin
- Julkiset pääomasijoitukset suoraan yrityksiin tai erilaisten rahastojen kautta. Julkisia pääomasijoituksia tarjoavat Suomen Teollisuussijoitus (sekä suorat sijoitukset että rahastosijoitukset), Tekes Pääomasijoitus Oy (rahastosijoitukset) ja Finnvera (suorat sijoitukset)

---

15 Suomessa on 56 Leader-ryhmää, jotka tekevät omat kehittämisohjelmansa ja valitsevat toteutettavat hankkeet. Leader-rahoituksella voidaan tukea mm. yritysten perustamista, kehittämistä ja investointeja, kylien elinvoimaisuutta, harrastusmahdollisuuksia ja kansainvälistä toimintaa. Jokaisella Leader-ryhmällä on oma hallitus, joka käsittelee ryhmään jätetyt tukihakemukset ja antaa niistä lausuntonsa. Hallitus kootaan kolmikantaperiaatteen mukaisesti: kolmasosa hallituksen jäsenistä edustaa julkista hallintoa, toinen kolmannes paikallisia yhdistyksiä ja yrityksiä ja loput maaseudun asukkaita.

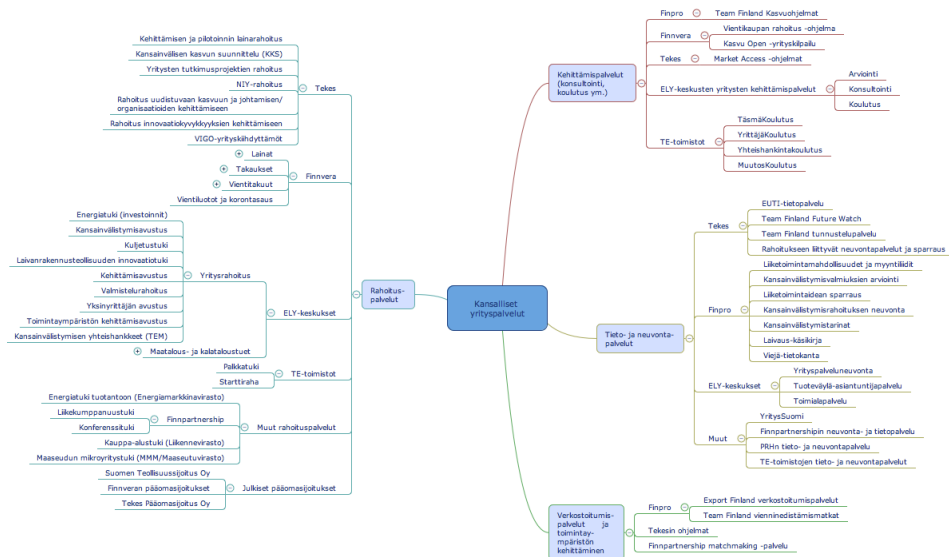
- VIGO-yrityskiihdyttämöt, jotka sijoittavat pääomaa ja osaamistaan potentiaaliin nuoriin kasvuyrityksiin kehittääkseen niistä riskisijoittajien kannalta kiinnostavia sijoituskohteita. Rahoitus koostuu sekä yksityisestä että julkisesta (Tekes, Finnvera) rahoituksesta.

Lisäksi ei-julkisrahoitteisilla toimijoilla (esim. Suomen Yrittäjät ja kauppakamarit) on tarjolla erilaisia palveluita yrityksille.

3.9 Yhteenveto

Kuviossa kolme on kuvattu yhteenveto erilaisista kansallisen tason yrityspalveluista.

Kuvio 3. Kansallisen tason yrityspalveluita

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenvetona kansallisten palveluiden painotukset eri palvelumuodoittain ja kohderyhmittäin.

Taulukko 15. Merhittävimpien kansallisella tasolla tuotettujen yrityspalveluiden tarjonta ja kohdentuminen¹⁶

Toimijat	Yritystoimintaa suunnittelevat ja alkavat yritykset				Kotimarkkinayritykset, jotka haluavat uudistaa toimintaansa ja kasvaa kotimaassa				Kansainvälistymällä kasvavaa haakevat yritykset			
	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen
ELY-keskus**	+	++	+++	+	+	++	+++	+	+	++	+++	+
Yritys-Suomi	+++				+++				+++			
Finnvera*			+++				+++			+	+++	
Tekes*			++	++			+	++	+	+	+++	++
Finpro									++	++		+++
TE-palvelut	+	++	+++		+	++	++		+			
MMM			++	++			++	++			+	+

* Selvityksessä ei haastateltu kaikkia RR-ELYjä
 ** Rahoitukseen liittyvä neuvontapalvelu luokiteltu rahoituspalveluihin.

Seuraavissa taulukoissa (Taulukot 16 ja 17) on koottu yhteen Finnveran, Tekesin ja Finpron osalta saatujen tietojen perusteella työpanoksen prosentuaalista kohdentumista eri yrityspalveluihin sekä arviot henkilötöyvuosimäärien jakaumasta vastaavien palvelukokonaisuuksien osalta.

Taulukko 16. Finnveran, Tekesin ja Finpron yrityspalveluiden tarjonta (työpanoksen prosentuaalinen jakauma-arvio)¹⁷

Toimijat	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Finnvera*		+	+++	
Tekes*	+	+	+++	++
Finpro	+++			+++

* Rahoitukseen liittyvä neuvontapalvelu luokiteltu rahoituspalveluihin.

16 **) Rahoitukseen liittyvä neuvontapalvelu luokiteltu rahoituspalveluihin.

17 *) Rahoitukseen liittyvä neuvontapalvelu luokiteltu rahoituspalveluihin.

Taulukko 17. Finnveran, Tekesin ja Finpron ja TE-toimistojen yrityspalveluiden tarjonta (työpanoksen HTV-jakauma-arvio)¹⁸

Toimijat	Tieto- ja neuvontapalvelut	Maksulliset kehittämisspalvelut	Rahoituspalvelut	Verkostoituminen / yritysten toimintaympäristön kehittäminen	YHTEENSÄ
Finnvera	0 htv *	Arvioltaan. 15 htv (sis. rahoituspalveluihin)	n. 250 htv	0 htv	n. 250 htv
Tekes	n. 5 htv* (EUTI, TFFW)	2 htv (MAP)	n. 333 htv (joista n. 33 % ELY-keskuksissa)	n. 40 htv (ohjelmat)	n. 280 htv + 100 ELY-keskuksissa
Finpro	n. 150 htv (EF, VF ja IIF + kasvuohjelmat)	0 htv	0 htv	150 htv (EF, VF ja IIF + kasvuohjelmat)	n. 300 htv**
TE-toimistot	n. 350 htv	0 htv	0 htv	0 htv	n. 350 htv
YHTEENSÄ	n. 505 htv	n. 2 htv	n. 583 htv	n. 190 htv	n. 1280 htv

* Rahoitukseen liittyvä neuvontapalvelu luokiteltu rahoituspalveluihin.
** Export Finland, Visit Finland, Invest in Finland + kasvuohjelmat

¹⁸ * Rahoitukseen liittyvä neuvontapalvelu luokiteltu rahoituspalveluihin. ** Export Finland, Visit Finland, Invest in Finland + kasvuohjelmat

4 Kyselyn tulokset

Selvityksen yhteydessä toteutettiin alueellisille ja valtakunnallisille yrityspalveluja tuottaville tahoille suunnattu sähköinen kysely. Kyselyn tarkoituksena oli kerätä yrityspalveluja toteuttavien asiantuntijoiden näkemyksiä¹⁹ toiminnan nykytilanteesta, hyvistä käytännöistä, palveluiden toteuttamisen haasteista sekä toiminnan mahdollisista päällekkäisyyksistä sekä palvelutuotannon katvealueista. Sähköinen kysely lähetettiin yhteensä 63 henkilölle ja määräaikaan mennessä vastauksia saatiin 32 kappaletta henkilöitä, jotka edustivat 22 eri alueellisesti tai valtakunnallisesti toimivaa organisaatiota.

4.1 Yrityspalvelutarjonnan nykytila

Kyselyyn vastaajia pyydettiin arvioimaan mitä hyviä ja laadukkaita yrityspalveluja yrityksille on tällä hetkellä tarjolla. Yleisnäkemyks näyttää olevan se, että kaiken kaikkiaan yrityksille on tällä hetkellä tarjolla hyvin monipuolisesti erityyppisiä palveluita. Arvioiden perusteella parhaiten palvelutarjontaa yrityksille on saatavilla yritystoiminnan alkuvaiheeseen (liikeidean kehittämispalvelut sekä yrityksen perustamiseen liittyvät palvelut) sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen liittyen. Heikoimmat arviot palveluvalikoimasta sen sijaan saivat hautomopalvelut, kansainvälistymispalvelut sekä innovaatiotoimintaa tukevat palvelut.

Taulukko 18. Yrityspalveluasiantuntijoiden näkemyksiä eri yrityspalveluiden tarjonnasta

Mielestäni yrityksille on tällä hetkellä tarjolla riittävästi hyviä...	Täysin eri mieltä	Osoittain eri mieltä	Osoittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Liikeidean kehittämispalveluita?	0	4	12	16	0
Hautomopalveluita?	3	5	13	9	2
Yrityksen perustamiseen liittyviä palveluita?	0	2	7	23	0
Yritystoiminnan kehittämiseen liittyviä palveluita?	1	3	12	15	0
Yrityksen kasvuun liittyviä palveluita?	1	4	11	15	0
Rahoituspalveluita?	1	3	14	13	0
Henkilöstön osaamisen kehittämiseen liittyviä palveluita?	0	4	9	14	4
Omistajanvaihdokseen liittyviä palveluita?	0	5	20	4	1
Verkostoitumispalveluita?	1	8	13	9	0
Kansainvälistymispalveluita?	2	7	12	10	0
Innovaatiotoimintaa tukevia palveluita?	0	12	13	6	0
Yhteensä	9	57	136	134	7

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, minkälaisia katvealueita nykyisissä yrityspalveluissa on yritysten näkökulmasta ja minkälaisille yrityspalveluille on tulevaisuudessa tarvetta? Toimijoiden erilaisuudesta ja eri maantieteellisestä sijainnista

¹⁹ On siis huomiotava, että vastaukset ovat subjektiivisia näkemyksiä palvelutarjonnan nykytilanteesta ja kehittämistarpeista, eivätkä varsinaisesti arvioita palvelutarpeesta tai palvelujen tehokkuudesta ja vaikuttavuudesta.

johtuen näkemykset vaihtelivat melko paljon. Yleisnäkymä tähän liittyen näytti olevan se, että yrityspalveluja on kyllä hyvin ja monipuolisesti tarjolla, mutta niiden tarjonnassa on alueellisia eroavaisuuksia. Selkeämmällä roolituksella ja palveluvalikoiman jäsentämisellä nähtiin useissa kommentteissa päästävän tehokkaampaan palvelutarjontaan.

Yhdenmukaisia katvealueisiin liittyviä näkemyksiä kuitenkin löytyi muutama. Ensimmäinen linjaus koski kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtääviä aloittavia yrityksiä. Näiden yritysten osalta nähtiin, että julkisella sektorilla tulisi olla suurempaa roolia esimerkiksi yrityshautomo- tai kasvukiihdyttämö -tyyppisen palvelutoiminnan rahoituksen varmistamisessa. Erityisesti kasvuhakuisille nuorille yrityksille suunnattujen kansainvälistymispalveluiden, tuotekehityspalveluiden, rahoituspalveluiden, ekosysteemipalveluiden ja verkottumispalveluiden nähtiin tarvitsevan systemaattisempaa kehittämistä ja pitkäjänteisempää toimintaa. Näkökulmat painottuivat erityisesti alueellisten toimijoiden (pl. Uusimaa) näkemyksissä, sillä yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyvien palveluiden nähtiin olevan hyvin etäällä alueilta.

Alkuvaiheen yritysten lisäksi myös kasvuhakuisten pk-yritysten palvelutarjonnassa nähtiin puutteita – erityisesti rahoitus- ja kansainvälistymispalveluihin liittyen. Näiden suhteen kyse ei näytä niinkään olevan olemassa olevan palvelutarjonnan puutteesta, vaan pikemminkin nykymuotoisen palvelujärjestelmän hajanaisuudesta. Näkemysten mukaan monet kasvupotentiaalia omaavat yritykset hyödyntävät olemassa olevaa palvelutarjontaa hyvin vähän, koska kasvuyrityksiä tukevat palvelut ovat hajautuneet niin moneen eri pisteeseen.

4.2 Yrityspalvelutarjonnan työjako

Sähköiseen kyselyyn vastanneita yrityspalveluasiantuntijoita pyydettiin ottamaan kantaa yrityspalveluiden tarjonnan työnjakoon alueellisten, kansallisten ja yksityisten toimijoiden osalta. Vastaajia pyydettiin ensinnäkin arvioimaan niitä tekijöitä, jotka työnjaon suhteen toimivat hyvin ja toisaalta esittämään työnjakoon liittyviä kehitysnäkemyksiä.

Alueellisten toimijoiden (kehitysyritykset ja kunnat) välinen työnjako näyttää näkemysten mukaan toimivan pääsääntöisesti hyvin vaikkakin alueellisia kehityseroja on selkeästi havaittavissa. Pitkään yhteistä kehittämistyötä tehneiden alueiden (esimerkiksi Pohjois-Karjala) toimijoiden näkemyksissä on selkeimmin havaittavissa se, että roolit ja yritysten palvelupolut eri toimijoiden välillä ovat toimivia. Pohjois-Karjalassa alueelliset kehitysyritykset vastaavat omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä alkavien ja toimivien yritysten perusneuvonnasta ja erikoispalveluja (voimakkaasti kasvavat, kansainvälistyvät, osaamisintensiiviset yritykset) tarvitseville segmenteille on tarjolla myös alueellisia palveluja Joensuun Tiedepuiston palvelutarjonnasta tai sitten heidät ohjataan kansallisten yrityspalvelutoimijoiden palveluiden piiriin. Myös

muidenkin alueiden näkemyksissä korostetaan pitkään jatkunutta yhteistyötä ja verkottumista eri aluetoimijoiden välillä.

Yritysten perusneuvonnan suhteen vaikuttaa vastausten perusteella kuitenkin siltä, että työnjako ja roolitukset eri toimijoiden välillä eivät kaikilla alueilla kuitenkaan ole täysin selkeitä. Neuvontapalveluita tuottavia tahoja on monilla alueilla hyvinkin runsaasti (uusyrityskeskukset, kehittämissyhtiöt). Lisäksi myös valtakunnallinen Yritys-Suomi -palvelu tuottaa yritysten neuvontapalveluja. Puutteellinen tiedonkulku ja eri asiakasjärjestelmät omalta osaltaan lisäävät mahdollisuutta päällekkäiseen työhön sekä toisaalta myös eri laatutasolla annettuun neuvontaan tai jopa ristiriitaisiin neuvoihin ja ohjeisiin.

Haasteita ja päällekkäisyyksiä löytyy erityisesti alueellisten toimijoiden näkemysten mukaan myös niin sanotuista erikoispalveluista sekä toisaalta myös kansallisesti tuotetuista palveluista. Erityisesti kansainvälistymispalveluissa nähdään olevan runsaasti päällekkäistä ja sirpaleista toimintaa. Vaikka Team Finland -toiminnolla on pyritty yhdenmukaistamaan yritysten kansainvälistymispalveluja on palveluja tarjoavien tahojen määrä edelleen sirpaleinen - niin Team Finland -toiminnon sisällä kuin sen ulkopuolellakin. Monilla isoimmilla kaupungeilla tai maakuntien liitoilla on esimerkiksi omia kansainvälistymistoimintoja eri maissa ja toisaalta myös osa kehitysyhtiöitä tuottaa omia kansainvälistymispalveluitaan. Kokonaisuuden monimuotoisuutta lisäävät myös useat kehittämissankkeet (rakennerahastohankkeet ja maaseuturahasto), joissa tehdään myös paljon kansainvälistymissuunnitelmia ja muita kansainvälistymistoimenpiteitä.

4.3 Työnjaon kehittäminen

Sähköiseen kyselyyn vastanneita yrityspalveluasiantuntijoita pyydettiin myös ottamaan kantaa siihen, miten eri yrityspalveluja olisi luontevaa tarjota tulevaisuudessa. Vastausvaihtoehtoina oli palvelujen tuottaminen alueellisesti tai paikallisesti, kansallisesti tai pääsääntöisesti sähköisten palveluiden avulla. Vastaajilla oli mahdollisuus kahden ensimmäisen vaihtoehdon osalta myös molemmat vaihtoehdot.

Kuten alla olevasta koontitaulukosta käy ilmi, niin valtaosa painottaisi yrityspalvelutoimintojen kokonaisuuden siirtämistä alueellisesti tai paikallisesti tuotettavaksi. On kuitenkin syytä huomioda, että vastaajista suurin osa edusti nimenomaan alueellisia ja paikallisia toimijoita. Selkeimmät erot alueellisen/paikallisen vs. kansallisen ulottuvuuden suhteen on nähtävissä ns. peruspalveluiden osalta. Liikeidean kehittämispalvelut, yrityksen perustamiseen liittyvät palvelut, omistajanvaihdokseen liittyvät palvelut sekä yritystoiminnan kehittämiseen liittyvät palvelut nähdään selkeimmin sellaisiksi toiminnoiksi, jotka olisi syytä toteuttaa joko alueellisesti tai paikallisesti. Myös yritysten hautomopalvelut omana erikoispalvelunaan kallistuvat alueellisen tai paikallisen palvelutuotannon piiriin.

Kansallisesti (ainakin pääsääntöisesti) tuotettuihin palveluihin nostettiin vastuksissa rahoituspalvelut, verkostoitumispalvelut, kansainvälistymispalvelut sekä

innovaatiotoimintaa tukevat palvelut. Tosin näiden osalta on syytä huomioida se, että myös alueellisesti tai paikallisesti tarjottaville palvelutavoille nähtiin tarvetta.

Sähköisten palvelujen roolin kasvattaminen ja selkiyttäminen nostettiin esiin useassa kyselyn avokommentissa. Samoissa kommentteissa kuitenkin myös topputelttiin sähköisten palvelumuotojen mahdollisuuksia ja korostettiin myös kasvokkain tapahtuvan neuvonnan tarvetta myös tulevaisuudessa. Pääsääntöisesti sähköisten palveluiden avulla toteuttava yrityspalvelutoiminta ei saanut missään vaihtoehdossa ”äänienemmistöä”. Kovin yllättävää ei myöskään ole se, että eniten sähköisten palvelujen avulla nähtiin pystyttävän toteuttamaan yrityksen perustamiseen liittyviä palveluita sekä rahoituspalveluita.

Taulukko 19. Yrityspalveluasiantuntijoiden näkemyksiä eri yrityspalveluiden työnjaosta

Mitä yrityspalveluita on mielestäsi luontevaa tarjota...	Alueellisesti tai paikallisesti	Kansallisesti	Pääsääntöisesti sähköisten palveluiden avulla
Liikeidean kehittämisspalveluita?	26	7	8
Hautomopalveluita?	27	3	0
Yrityksen perustamiseen liittyviä palveluita?	25	3	12
Yritystoiminnan kehittämiseen liittyviä palveluita?	27	10	4
Yrityksen kasvuun liittyviä palveluita?	21	18	3
Rahoituspalveluita?	16	22	11
Henkilöstön osaamisen kehittämiseen liittyviä palveluita?	20	16	1
Omistajanvaihdokseen liittyviä palveluita?	28	9	5
Verkostoitumispalveluita?	21	21	6
Kansainvälistymispalveluita?	18	24	4
Innovaatiotoimintaa tukevia palveluita?	16	23	4
Yhteensä	245	156	58

5 Yhteenveto ja analyysiä

Tämän selvityksen tarkoituksena on ollut jäsentää ja tuottaa kokonaiskuvaa julkisista yrityspalveluista valituilla kohdealueilla (viisi ELY-alueita) sekä kansallisesti. Lisäksi tarkoituksena on ollut tuoda näkyväksi eri yrityspalveluja tuottavia toimijoita ja niiden välisiä suhteita.

Kuten yllä olevat luvut kuvaavat, on julkisten yrityspalvelutoimijoiden määrä hyvin runsas sekä palveluvalikoima erittäin kirjava, mikä tekee kokonaisuuden hahmottamisesta hyvin vaikeaa. Eri organisaatioiden perustyönä tuottamien yrityspalvelujen lisäksi kokonaisuutta monimutkaistavat useat hankemuotoisella rahoituksella tuotettavat yrityspalvelut ja yritysten toimintaympäristön kehittämistoimenpiteet.

Tieto- ja neuvontapalveluiden osalta toimijakentän laajuus ja sirpaleisuus on ilmeisin. Tieto- ja neuvontapalveluja yrityksille tuottavat erityisesti seudulliset ja paikalliset kehitysyhtiöt sekä uusyrityskeskukset, keskitetyt kansalliset palvelut (Yritys-Suomi) sekä kansallisten organisaatioiden (esim. ELY-keskus, Tekes, Finvera, Finpro) omat toiminnot.

Lähellä asiakasta toteutettavien tieto- ja neuvontapalveluiden toteuttamisesta vastaavat lähinnä seudulliset ja paikalliset kehitysyhtiöt, uusyrityskeskukset, ProAgria sekä muut paikalliset toimijat. Toimijajoukon kirjo on pienilläkin alueilla hyvin laaja ja monimuotoinen. Eri alueilla yhteistyötä eri toimijoiden välillä on pyritty viime vuosina systematisoimaan ja rationalisoimaan, mutta erilaisista tekijöitä johtuen (mm. tiedonkulun puutteet, erilaiset CRM-järjestelmät, kilpailu) toiminnan päällekkäisyyttä edelleen esiintyy. Paikallisesti toteuttavilla tieto- ja neuvontapalveluilla on kuitenkin selkeästi kysyntää. Esimerkiksi kehittämissyhtiöiden asiakkaina on vuosittain noin 35.000 yritystä.²⁰ Paikallisesti toteutettavien tieto- ja neuvontapalveluiden etuina ovat erityisesti niiden syvälinen tuntemus oman alueensa yritysten kokonaiskuvasta ja kehittämistarpeista sekä paikallisten olosuhteiden tuntemus. Paikallisten tieto- ja neuvontapalveluiden rooli yrityspalvelukentän kokonaisuudessa on siis merkittävä. On kuitenkin todettava paradoksaalisesti, että nykyisen julkisrahoitteisen yrityspalvelukentän monimuotoisuus itsessään perustelee myös tarvetta varsin mittaville lähellä asiakasta tuotetuille palveluille. Kuntien heikko taloudellinen tilanne ja alueellisten itsehallintoalueiden tuleva rooli herättää myös kysymyksiä siitä, että tulisiko julkisen sektorin pyrkiä keskittämään lähellä asiakasta tarjottavia tieto- ja neuvontapalveluja tiiviimmiksi kokonaisuuksiksi sekä sijoittamaan niitä lähelle tarjottavia yritysrahoitus- ja kehittämispalveluja. Näillä toimenpiteillä voitaisiin tuottaa synergiaetuja, jotka nykyisellä toimintamallilla häviävät, koska pääsääntöisesti perusneuvontaa ja ohjausta antavat tahot ovat eri

20 Kehittämissyhtiö – toimiva innovaatio, Seudullisten kehittämissyhtiöiden rooli työ- ja elinkeinopolitiikan edistämisessä, työ- ja elinkeinoministeriön julkaisusarja 39/2015

organisaatioita, kuin ne, jotka tuottavat vastaavasti kehittämispalveluita (rahoitus, kehittämiskonsultointi, koulutus).

Maksullisten kehittämispalveluiden (koulutus ja konsultointi) osalta työnjako julkisten yrityspalveluiden tuotannon osalta on varsin selkeä. Käytännössä maksullisten kehittämispalveluiden tuotannosta vastaavat ELY-keskukset työ- ja elinkeinoministeriön ohjaamana tuottamalla subventoituja analyysi-, konsultointi-, ja koulutuspalveluja. Palvelutuotanto itsessään toteutetaan yhteistyössä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa, joiden kanssa laaditaan kilpailutusten perusteella teemakohtaisia ja alueellisia puitesopimuksia. Eri ELY-keskusalueilla on mahdollisuus toteuttaa myös omia minikilpailutuksia. Nykyinen toimintamalli vaikuttaa tältä osin perustellulta toiminnalta, sillä se mahdollistaa laadukkaiden ja tasalaatuisten palveluiden tuottamisen sitomatta kuitenkaan merkittävästi julkisen sektorin omia henkilöresursseja. Toimintamalli antaa myös mahdollisuuden palveluja tuottaville yrityksille omaan liiketoimintaan toimintamallin kautta syntyvien asiakassuhteiden jatkamisen muodossa.

Rahoituspalveluiden kirjo on hyvin laaja ja monimuotoinen, kuten kuviosta 2 (sivu 22) käy hyvin ilmi. Rahoituspalveluja tuotetaan pääsääntöisesti työ- ja elinkeinoministeriön konsernirakenteen sisällä, mutta oman osuutensa kokonaisuudesta tuottaa maa- ja metsätalousministeriön Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelman turvin. Rahoituspalvelujen ehkä merkittävin kysymys liittyy rahoituksen kohdentumiseen. Kysymys on pitkälti poliittinen eikä siihen kyetä tämän selvityksen puitteissa ottamaan kantaa. Kysymys liittyy siis pitkälti siihen, että julkiset rahoituspalvelut osittain pyrkivät ylläpitämään nykyisiä toimialarakenteita, mutta toisaalta tukevat myös ns. luovan tuhon kautta tapahtuvaa rakenteellista uudistamista ja kehitystä. Julkisia rahoituspalveluita on siis hyvin saatavilla, mutta suurin haaste liittyy pitkälti niiden kohdentamiseen.

Organisatorisesti varsin suuri osa rahoituspalveluista on keskitetty nykyisessä muodossaan jo alueellisesti jaettavaksi rahoitukseksi, jonka painopisteitä kuitenkin pyritään ohjaamaan keskitetysti (kansalliset painopisteet, ohjelma-asiakirjat). Itsehallintoalueiden roolien ja vastuiden määrittelytyössä yhä enemmän painoaluttaa tultaneen antamaan alueelliselle päätäntävällälle. Yrityspalvelukokonaisuuden näkökulmasta (ottamatta kantaa rahoituksen kohdentumiseen) tulisi kuitenkin pohdita rahoitusinstrumenttien ja -lähteiden selkiyttämistä (myös lukumäärän karsimista) sekä tieto- ja neuvontapalveluiden sekä rahoituspalveluiden lähentymistä. Pitkälti juuri yritysten rahoituspalveluiden monimuotoisuus luo pohjaa olemassa olevalle varsin laajalle tieto- ja neuvontapalveluiden tarjonnalle ja toisaalta myös tarpeelle. Näiden toimintojen lähentäminen/yhdistäminen sekä toisaalta myös rahoituspalvelukentän yksinkertaistaminen ovat periaatteita, joiden avulla julkisen yrityspalvelukentän kokonaisuutta saataisiin hallittavampaan muotoon.

Toimintaympäristön kehittämispalvelut sekä verkostoitumispalvelut muodostavat myös varsin hajanaisen yrityspalvelukokonaisuuden. Toimintaympäristön kehittämispalveluja toteutetaan pääsääntöisesti hankerahoituksella ja niiden

toteuttajakoordinaattoreina toimivat useimmiten seudulliset ja paikalliset kehitys-yhtiöt sekä oppilaitokset. Rahoituksen pääasiallisina rahoituslähteinä ovat toimineen rakennerahasto-ohjelmat, maaseudun kehittämisohjelma, OSKE (lakkautettu), ENPI, suorat EU-avustukset, kansalliset toimintaympäristötuet sekä Tekesin ohjelmatoiminnan palvelut (mm. INKA-ohjelma, joka päättyy 2017). Rahoituksen väheneminen on kuitenkin johtanut siihen, että toimintaympäristön kehittämisrahoitusta pyritään hakemaan monesta eri lähteestä, mikä osaltaan saattaa jopa haitata yhdenmukaista ja jatkuvaa alueen yritysten toimintaympäristön kehitystä.²¹ Alueilta puuttuu siis käytännössä tällä hetkellä toimintaympäristön kehittämistä tukeva instrumentti, joka mahdollistaisi aktiivisen ja systemaattisen ekosysteemien kehittämisen. Ekosysteemien kehittäminen koostuu pääsääntöisesti verkostoitumis- ja kansainvälistymispalveluista. Keskeisin kysymys julkisten yrityspalveluiden kokonaisuuden kannalta on se, että onko näitä palveluja järkevä tuottaa alueellisesti vai kansallisesti? Kuten tämän selvityksen yhteydessä toteutetun sähköisen kyselyn tulokset osoittavat, näkemyksiä on molempiin suuntiin ja ”molemminpuoliselle” palvelutuotannolle löytyy perusteita. Roolit ja työnjako alueellisten toimijoiden (kehittämissyhtiöt, ELY/toimintaympäristön kehittämistuet ja kansainvälistymiseen kannustavat tuet) sekä kansallisten toimijoiden (Tekes, Finpro) välillä ovat erittäin ristiriidassa.

---

21 Kehittämissyhtiö – toimiva innovaatio, Seudullisten kehittämissyhtiöiden rooli työ- ja elinkeinopolitiikan edistämässä, työ- ja elinkeinoministeriön julkaisusarja 39/2015

6 Näkemyksiä yrityspalvelujen kehittämiseen

Tämän selvityksen yhtenä pääasiallisena tavoitteena on ollut toimia työ- ja elinkeinoministeriön koordinoiman julkisten yrityspalvelujen uudistamisen esiselvityksenä. Toimeksiannon aikana selvityksen tekijöitä on pyydetty esittämään näkemyksiä alueelliseen ja valtakunnalliseen työnjakoon sekä mahdolliseen yksityisen palvelutuotannon hyödyntämiseen osana julkisia yrityspalveluja. Näiden teemojen pohdinta liittyy pitkälti käynnissä olevaan itsehallintoalueuudistukseen.

Tähän raportin viimeiseen lukuun on koottu selvityksen tekijöiltä pyydettyjä näkemyksiä sekä selvityksen tekijöiden näkemyksiä siitä, millaisia analyysityökaluja työ- ja elinkeinoministeriön yrityspalvelukehittämisen visiotyössä olisi hyvä käyttää. Luku pitää sisällään myös selvityksen tekijöiden mielestä keskeisiä kysymyksiä visiotyön aikaiseen pohdintaan.

6.1 Yrityspalvelujen toteuttaminen alueellisesti ja valtakunnallisesti

Tieto- ja neuvontapalveluja tuotetaan tällä hetkellä sekä kansallisesti (Yritys-Suomi sekä kansalliset toimijat kokonaisuutena) että alueellisesti (useat eri toimijat). Nykyisen yrityspalvelujärjestelmän puitteissa on käytännössä perusteltua, että on olemassa sekä kansallisesti koordinoitua yleistä tieto- ja neuvontapalvelutoimintaa että spesifimpää, lähempänä asiakasta olevaa toimintaa. Tulevaisuuden kehityskulun tulisi kuitenkin ohjautua yhä enemmän kohti sähköisten palvelujen kehittämistä sekä palvelutuotteiden yksinkertaistamista. Sähköisten palvelujen kehittäminen ei kuitenkaan täysin poista tarvetta alueellisesti toimiville ohjaus- ja neuvontapalveluille. Tietyt neuvonta- ja ohjauspalvelujen muodot edellyttävät myös jatkossa asiakkaiden kohtaamista ja neuvomista kasvotusten. Yrityspalvelukokonaisuuden näkökulmasta on kuitenkin huomionarvoista se, että pääsääntöisesti asiakasrajapinnassa tieto- ja neuvontapalveluja tuottavat tahot ovat sirpaloituneet niin monen eri organisaation vastuulle, jotka käytännössä toimivat irrallaan myös syvemmälle vievistä kehittämis- ja rahoituspalveluista. Alueellisten neuvontapalveluidenkin osalta olisi tarkoituksenmukaista pyrkiä vähentämään toimijoiden lukumäärää sekä keskittää tieto- ja neuvontapalvelujen tuotantoa lähelle kehittämis- ja rahoituspalveluita.

Maksullisten koulutus- ja konsultointipalvelujen nykyinen toimintamalli on selvityksen tekijöiden näkemyksen mukaan järkevä tapa toimia. Palvelutuotantoa ohjataan keskitetysti mikä mahdollistaa laadukkaiden ja tasalaatuisten palveluiden tuottamisen. Toisaalta toimintamalli antaa mahdollisuuksia myös alueelliseen variointiin alueellisten minikilpailutusten muodossa. Selvityksen yhteydessä

toteutetussa sähköisessä kyselyssä esiintyi kuitenkin muutamia kriittisiä kommentteja koulutus- ja konsultointipalvelujen kilpailuttamiskriteereihin liittyen. Kommenttien mukaan kriteerien toimimattomuus on johtanut siihen, että tietyt hyväksi koetut toimijat eivät pystyneet osallistumaan kilpailuun. Toimintamallin ylläpitämisen kannalta onkin tärkeää selvittää ja varmistaa se, että kilpailutukset mahdollistavat myös jatkossa laadukkaiden koulutus- ja konsultointipalvelujen tuottamisen.

Rahoituspalveluiden monikanavaisuudesta johtuen on todennäköistä, että palveluja tullaan myös jatkossa tarjoamaan sekä alueellisesti että paikallisesti. Itsehallintoalueiden asema todennäköisesti tulee vahvistamaan alueellisten toimijoiden roolia rahoituspalvelujen tuottajina. Periaatteessa nykyinen rahoituksen toimintamalli ja vastuujako on johdonmukainen, mutta roolit TEM-konsernin sisällä eri toimijoiden kesken ovat välillä epäselviä. Selvityksen tekijöiden näkemyksen mukaan erityisesti alkuvaiheen rahoituspalvelujen (kotimarkkinoilla toimivat pk-yritykset, toimintaympäristön kehittäminen) on syytä toteutua alueilla tuotettuina lähellä asiakkaita. Sen sijaan ”edistyneempään ja kunnianhimoisempaan” eli käytännössä voimakkaaseen kasvuun ja kansainvälistymiseen tukeva rahoitus sekä niihin liittyvät kehittämispalvelut on järkevää toteuttaa kansallisesti. Perusteluina tälle toimii se, että kasvu- ja kansainvälistyminen edellyttää avoimien ekosysteemien muodostumista, rahoitus on valikoivampaa, rahoituksen kohteita on melko vähän ja kehittämisen tuki vaatii erityisosaamista, jota on järkevää toteuttaa keskitetysti eikä hajautetusti. Käytännössä myös näissä ”erityisimmissä” rahoituspalveluissa (ohjelmatoiminta, t&k-toiminta, kansainvälistymispalvelut) asiakkuuksia tunnistava ja suodatettava ns. front-office -osaaminen tulee olla myös alueilla. Yritysten kannalta selkeät palvelupolut ja toimiva yhteistyö alueellisten toimijoiden ja kansallisesti toimivien tahojen välillä on hyvän palvelutuotannon edellytys.

Toimintaympäristön kehittämispalveluiden ja verkostoitumispalveluiden osalta on myös väistämätöntä toteuttaa hyvään yhteistyöhön ja selkeään roolijakoon liittyvää toimintaa sekä alueellisesti että kansallisesti. Selvityksen tekijöiden näkemyksen mukaan toimintaympäristön kehittämispalveluja on jatkossakin järkevää toteuttaa pääsääntöisesti alueellisesti. Alueellisen kehitystyön osalta tulisi kuitenkin pohtia sitä, että millä taataan mahdollisuudet nykyistä aktiivisempaan ja systemaattisempaan ekosysteemien kehittämiseen. Nykymuotoinen hankerahoitusviidakko ei tätä tavoitetta käytännössä tue.

Toimintaympäristöjen kehittämiseen liittyvät sijoittumispalvelut ja investoinninpalvelut tulevat myös jatkossa toimimaan parhaiten alueellisista lähtökohdista käsin. Nykyisellään näiden palvelujen tuotanto on kuitenkin osittain myös kuntien omien elinkeinotoimintojen vastuulla, mutta tuleva itsehallintoalueuudistus voinee tuoda rakenteita, joiden avulla näitäkin palveluja voidaan tuottaa keskitetympin, ilman liian pienien kokonaisuuksien muodostamaa kilpailukenttää.

Verkostoitumispalvelujen ja kansainvälistymispalvelujen osalta keskitetympi palvelutuotanto on järkevämpää – varsinkin jos verkostoitumisessa on kysymys nimenomaan kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtäävästä toiminnasta. Nykyisellään

kansainvälistymispalveluja tuotetaan aivan liian sirpaleisesti, eikä tämän tyyppinen toiminta ole kansallisesta näkökulmasta kovinkaan vaikuttavaa toimintaa.

6.2 Yksityisen sektorin hyödyntäminen osana julkisia yrityspalveluja

Tieto- ja neuvontapalvelujen tuottaminen nykyisellään yksityisen sektorin palvelutuotantona on varsin haasteellista. Keskeisin haaste on jo aiemmin todettu julkisen sektorin yrityspalvelukokonaisuuden monimuotoisuus ja sirpaleisuus, jonka seurauksena on syntynyt myös hyvin monitahoinen tieto- ja neuvontapalvelurakenne. Rakennetta ylläpidetään pääasiallisesti julkisen sektorin varoin ja toimijoita ovat mm. alueelliset elinkeinoyhtiöt, Yritys-Suomi -palvelu, ELY-keskukset, Tekesin, Finpron ja Finnveran aluetoiminnot, kauppakamarit, yrittäjärjestöt, uusyrityskeskukset ja niin edelleen. Toiminnallisesti ei selvityksen tekijöiden näkemyksen mukaan ole estettä sille, etteikö joku tai jotkut yksityisen sektorin tahot voisi ottaa vastuuta osasta tieto- ja neuvontapalvelutuotantoa. Esimerkiksi nykyiset ELY-keskusten maksullisia kehittämisspalveluja tuottavat yksityiset toimijat ovat hyvin perillä julkisen sektorin yrityspalvelukentän tuomista mahdollisuuksista. Keskeisin haaste yksityisen sektorin palvelutuotannossa liittyy kuitenkin ansaintalogiikan luomiseen eli toisin sanoen siihen kysymykseen, että millä edellytyksillä ja hinnoittelumalleilla yksityisiä toimijoita voitaisiin houkutella mukaan tieto- ja neuvontapalvelujen tuotantoon. Koska yksityisen palvelutarjonnan lisääminen tieto- ja neuvontapalvelujen osalta ei välttämättä kuitenkaan poistaisi julkisten tieto- ja neuvontapalvelujen tarvetta, voi tällainen kehityssuunta johtaa vielä entistä monitahoisempaan palvelutuotantoon. Oman haasteensa yksityisen sektorin palvelutuotannon osuuteen tuo myös osaamisen kehittämiseen liittyvät tekijät ja niihin käytettävä resursointi.

Maksullisten koulutus- ja konsultointipalvelujen osuutta on käsitelty jo aiemmissa luvuissa. Kuten todettua, on tältä osin pääosa julkisen sektorin palvelutuotannosta jo yksityisen sektorin tuotantovastuulla ELY-keskusten kehittämisspalveluiden kautta. Toimintamalli on arvioitu myös hyväksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi, jossa asiakastyytyväisyys on varsin korkea.²² Näkemyksiä on kuitenkin esitetty siitä, että palvelutuotantoa tulisi siirtää yksityiseltä sektorilta osaksi alueellisten ja paikallisten elinkeinoyhtiöiden perustoimintaa.

Rahoituspalveluiden osalta tapahtuva yhteistyö yksityisen sektorin kanssa on melko haastavaa. Julkisen sektorin rahoituspalveluilla pyritään lähtökohtaisesti korjaamaan olemassa olevia markkinapuutteita. Rahoituspalvelut yleisesti voidaan kuitenkin jakaa front office, middle office sekä back office -toimintoihin, jolloin voidaan myös pohtia sitä vaihtoehtoa, että osa rahoituspalvelujen toteutuksesta toteutettaisiin yksityisen sektorin toimesta. Kansainvälisesti on olemassa esimerkkejä siitä, että esimerkiksi julkisen sektorin myöntämiä yritystukia jaetaan ja hallinnoidaan

---

22 PK-yritysten avainhenkilökoulutusten vaikuttavuusarviointi, TEM, 2013

(middle office- ja back office -toiminnot) yksityisen sektorin toimijoiden toimesta, mutta Suomessa tällaisesta ei oikein ole kokemusta. Vaikka toimintaa ohjaisivatkin julkisen sektorin yksittäiselle rahoitusinstrumentille asettamat reunaehdot, keskeinen kysymys kuitenkin liittyy siihen, että halutaanko julkisen sektorin rahoitukseen liittyvää päätöksentekoa yksityistää ylipäättänsä. Front Office -toimintojen yksityistäminen taas liittyy pitkälti jo edellä käsiteltyihin mahdollisuuksiin yksityisen sektorin hyödyntämisestä osana tieto- ja neuvontapalvelujen tuotantoa.

Toimintaympäristöjen kehittämisen osalta palvelutuotanto liittyy siis pitkälti olemassa olevien EU-rahastojen avulla tapahtuvaan toimintaan. Näiden osalta yksityinen sektori on jo mukana toiminnassa joko toiminnan sidosryhmänä tai jopa jossain tapauksissa hankkeiden osatoteuttajina tai koordinaattoreina. Teknisestä näkökulmasta toimintaympäristön kehittämiseen liittyvien palvelujen yksityistämiseen liittyvät pitkälti samat teemat kuin rahoituspalveluidenkin osalta. Sen sijaan verkostoitumis- ja kansainvälistymispalveluissa löytyy mahdollisuuksia hyödyntää enemmän myös yksityisen sektorin palveluntuottajia. Osittain tätä tehdään jo nyt erilaisten koordinaatio- ja tapahtumapalvelujen hankintojen kautta, mutta myös pysyvämpiin palvelukokonaisuuksien haltuunottoon löytyy myös mahdollisuuksia.

6.3 Työkaluja ja kysymyksiä visiotyöhön

Yrityspalvelujen kehittämisen seuraavassa vaiheessa eli visiotyössä tulisi pysyä arvioimaan tehtävien mahdollisten muutoksien vaikutuksia eri näkökulmista. Tämän selvityksen näkökulmien tuottamisessa on hyödynnetty selvitysryhmän sisäisenä työkaluna matriisia, jossa yrityspalvelujen kehittämisvaihtoehtoja on arvioitu muun muassa seuraavista näkökulmista käsin:

- Asiakasnäkökulma
- Palvelutuotannon tehokkuus ja toimivuus
- Palvelutuotannon hallinnollinen toimivuus ja johtaminen
- Suuruuden ekonomia (kriittinen massa palvelutuotannolle)
- Kilpailukykyinäkökulma
- Markkinanäkökulma
- Aluepoliittinen näkökulma
- Palvelutuotannon turvallisuus, luotettavuus ja jatkuvuus

Eri näkökulmista tehtävä tarkastelu antaa hyvää aineistoa visiotyötä silmällä pitäen. Esimerkiksi jos vaikka tieto- ja neuvontapalveluiden osalta lisättäisiin yksityisen sektorin palvelutuotantoa, ei sillä asiakasnäkökulmasta välttämättä olisi merkittävää vaikutusta (pääasia, että palvelu toimii). Sen sijaan hallinnollisen toimivuuden ja johtamisen kannalta toimintapa saattaa aiheuttaa haasteita eri toimijoiden koulutuksen ja osaamisen ylläpitämiseen käytettävien resurssien muodossa sekä laadun

valvonnan seurannassa. Lisäksi palvelutuotannon turvallisuuden, luotettavuuden ja jatkuvuuden kannalta voi esiintyä vastapuoliriskejä.

Seuraavalla sivulla on koottu yhteen esimerkkinä selvitysryhmän sisäisessä työkokouksessa täytetty matriisi, johon on koottu yhteen keskeisiä näkökulmia ja kysymyksiä, joita palvelutuotannon uudistamisessa tulisi tarkastella. Esimerkissä analyysikysymyksinä ovat toimineet selvitysryhmälle asetetut kysymykset, mutta analyysimallia voi hyödyntää myös muihin yrityspalvelujen kehittämistä tukeviin kysymyksiin.

Taulukko 20. Näkökulmia ja kysymyksiä yrityspalvelujen uudistamiseen

Näkökulmat	Missä tapauksissa julkisin tuotettuja yrityspalveluja voitaisiin tehdä yksityisen sektorin toimesta?	Millaiset yrityspalvelut on järkevää toteuttaa valtakunnan tasolla keskitetysti?	Millaiset yrityspalvelut on järkevää toteuttaa alueellisesti?
Toiminnan tehokkuus	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelulle riittävästi kysyntää, jotta markkinat toimivat tehokkaasti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvin selektiiviset palvelut, joille vain vähän potentiaalisia asiakkaita. • Vain sähköisesti toteutettavat palvelut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleiset palvelut, joissa suuret asiakasvolyymit.
Palvelun vaikuttavuus kilpailukyyn näkökulmasta	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikuttavuus ei edellytä palvelun tuottamista julkisena palveluna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelun vaikuttavuus edellyttää järjestämistä kansallisen tai kansainvälisen tason kilpailussa tai pääsyä kansallisiin tai kansainvälisiin verkoistoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelun vaikuttavuus on ensisijaisesti joko paikallinen tai alueellinen.
Asiakaslähtöisyys / Kyky tunnistaa tarpeita	<ul style="list-style-type: none"> • Riittävästi laadukkaita palveluja yksityisellä sektorilla. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutus ei edellytä alueellisten erityispiirteiden tuntemista. • Toteutus ei edellytä alueellista läsnäoloa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Edellyttää asiakasrajapintaa ja läsnäoloa alueella sekä alueellisten erityispiirteiden tuntemista.
Ohjaus ja johtaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Ei edellytä merkittävää ohjausta ja voidaan kilpailuttaa tehokkaasti. • Yksityistämislle ei ole juridisia esteitä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutus johdettavissa kansallisella tasolla – alueellisia poikkeuksia tai alueellista räätälöintiä on vähän. 	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelun tuotanto on johdettavissa alueellisesti – mahdollisuus antaa suuri liikkumavara alueille.
Rahoitus ja ohjaus	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminta on markkinaehtoista eikä edellytä julkisen sektorin roolia (tai rooli rajoittuu esim. subventointiin palvelusetelillä). 	<ul style="list-style-type: none"> • Suuren volyymin palvelut, jotka edellyttävät merkittäviä resursseja, mutta vähän aluekohtaista räätälöintiä. • Edellyttää yhtenäisiä kriteereitä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alueellisia lähtökohdista ja tarpeista tehtävät palvelut, jotka edellyttävät alueellisten erityispiirteiden tuntemista sekä alueellista räätälöintiä.
Päätöksenteko	<ul style="list-style-type: none"> • Yleiset tai kaikille yhteiset palvelut, joissa ei tarvitse "portinvartijalle". 	<ul style="list-style-type: none"> • Kansallisessa mittakaavassa volyymitään merkittävät investoinnit tai palvelut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mittakaavataan pienemmät investoinnit tai palvelut, jotka eivät edellytä kansallisen tason päätöksentekoa.
Asiakasrajapinta (palvelun tuotanto)	<ul style="list-style-type: none"> • Riittävästi asiakkaita ja palveluntarjojia (toimivat markkinat). 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvin selektiiviset palvelut, joissa vain vähän asiakkaita. • Sähköiset palvelut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelut, joissa paljon asiakkaita ja jotka edellyttävät tiyysistä läsnäoloa alueilla.

7 Jälkisanat

7.1 Toimivan palvelukokonaisuuden eri elementit

Moni asia vaikuttaa suoraan ja epäsuorasti yritysten kasvuun ja menestykseen, eikä yrityspalvelujen tarvetta, kohdistuvuutta ja vaikuttavuutta voida asiallisesti tarkastella täysin irrallaan kulloisestakin toimintaympäristöstä ja muusta elinkeinotoiminnan edistämisestä. Karkeasti julkisen yrityspalvelukokonaisuuden tarkasteluun tulisi sisällyttää ainakin seuraavat toisiaan täydentävät näkökulmat:

- Yritysten yleiset toimintaedellytykset, niiden edistäminen ja niihin liittyvät kannusteet (markkinat, sääntely, verotus, työvoima ja osaamistarjonta, jne). Nämä eivät itsessään välttämättä ole palveluja, mutta niiden tuottamiseen ja kehittämiseen usein liittyy julkisia yrityksille suunnattuja palveluja. Tyypillisesti tähän liittyvät asiat ovat kaikkein laajin ja suuntaamaton (läpileikkaava) politiikkatoimi.
- Yritysten tunnistettuihin tarpeisiin ja suoraan kysyntään vastaavat yrityspalvelut. Nämä on tärkeä suunnata mahdollisimman tehokkaasti ja laadukkaasti vastaamaan asiakkaiden tarpeita (ja siksi paljolti tuotettava lähellä loppuasialkasta). Yrityspalvelut pyrkivät tunnistamaan jonkin tietyn markkinapuutteen, jonka paikkaamiseksi julkista palvelua tuotetaan ("bottom-up").
- Valmiuksia ja kilpailukykyä, sekä rakenteellista kehittämistä tukevat strategiset ja suunnatut ohjelmat (eri tasoilla toteutetut laajat kehittämis-, innovaatio- ja uudistamishankkeet) sekä näitä tukevat palvelut, kuten ennakointi, aktivointi ja yritysten verkottaminen. Nämä on erityisesti suunnattu niille asetetuille kohderyhmille ja laajempien ohjelmakohtaisten tavoitteiden mukaisesti ("top-down"), esimerkiksi tietyn sektorin tai alueen kilpailukyvyn parantamiseksi.

Yrityspalvelut ovat tyypillisesti yksittäiselle yritykselle tai yrittäjälle tarjottavia "reaktiivisia" ja passiivisia palveluita, joita tarjotaan yrityksille hakemuksiin tai muihin yhteydenottojen perustuen. Palvelu voi olla rahallista tukea (esim. Tekesin, Finnveran tai ELY-keskusten rahoituspalvelut) tai ei-rahallista palvelua kuten neuvontaa tai koulutusta (esim. yritysten kehittämispalvelut, koulutuspalvelut, tietopalvelut). Rahallisesti arvioituna selvästi suurin osa tarjottavista yrityspalveluista on ns. yritystukia eli yrityksille myönnettävää rahallista tukea. Kasvun ja uusiutumisen kannalta tulisi välttää "helpon rahan" tarjoamista ja kiinnittää huomioita erityisesti ns.

relaationaaliseen tukeen eli sellaiseen, joka kohdistuu yritysten osaamisen, kyvykkyyksien ja verkostojen (ekosysteemien) vahvistamiseen²³.

Strategisilla palveluilla tarkoitetaan tässä sellaisia tavoitteellisesti suunnattuja palveluja jotka pyrkivät ensisijaisesti edistämään laajempia kokonaisuuksia kansallisista tai alueellisista lähtökohdista (esim. kansallisen/alueellisen kilpailukyyn parantaminen). Usein tämä kansallinen tai alueellinen tarve vastaa myös yksittäisten yritysten tarpeita eli yrityksen A kilpailukyyn parantuminen palvelun X kautta parantaa myös alueen tai sektorin Y kilpailukykyä. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan kannalta on kuitenkin tärkeää pystyä toteuttamaan myös laajempia ja kohdenetunampia strategisia toimenpiteitä. Strategisissa palveluissa on usein kyse systeemisistä, monen eri toimijan yhteistyölle rakentuvista kokonaisuuksista (esim. rakennerahasto-ohjelmat, SHOK-ohjelmat, OSKE- ja INKA-ohjelmat). Jatkossa on ensisijaisen tärkeää varmistaa myös tämän tyyppisten palveluiden tarjonta ja parantaa alueellisten ohjelmalveluiden kytkeytymistä kansallisen (ja kansainvälisen) tason ohjelmiin.

Tässä selvityksessä tarkastelun painopiste on ollut yrityspalveluissa, strategisten palveluiden jäädessä vähemmälle huomiolle. Yrityspalvelujärjestelmän kehittämisessä tulee kuitenkin kiinnittää huomiota kaikkiin edellä mainittuihin näkökulmiin.

7.2 Palveluiden kohdistaminen

Edellä kuvattu jaottelu ei vielä ota kantaa siihen, minkä tyyppisille yrityksille palvelut on suunnattu tai millä tasolla (alue- vai kansallinen taso) palvelut toteutetaan. Tämän vuoksi on tärkeää erottaa toisistaan yleisesti pk-yrityksille suunnatut palvelut ja nopeaa kansainvälistä kasvua tavoitteleville yrityksille suunnatut kasvuyrityspalvelut²⁴. Lisäksi palveluita tulee tarkastella sen mukaan, onko kyse kevyemmästä peruspalvelusta kuten neuvonnasta tai koulutuksesta vai resursseja enemmän vaativasta tai räätälöidymmästä erikoispalvelusta kuten esimerkiksi kasvurahoituksesta, kiihdyttämötoiminnasta tai kansainvälistymispalveluista. Peruspalvelut ovat tyypillisesti sellaisia, joissa keskeistä on yritysten paikallisen toimintaympäristön tuntemus, kun taas erikoispalveluissa korostuu kansainvälisen toimintaympäristön tuntemus. Tätä jaottelua on kuvattu alla olevassa taulukossa.

---

23 Katso esim. Mason, C., & Brown, R. (2013). Creating good public policy to support high-growth firms. *Small Business Economics*, 40(2), 211–225.; Mason, C., & Brown, R. (2014). Entrepreneurial Ecosystems and Growth Oriented Entrepreneurship. OECD.; OECD. (2010). High-Growth Enterprises. What Governments Can Do to Make a Difference. OECD. ; Brown, R., Mason, C., & Mawson, S. (2014). Increasing “The Vital 6 Percent”: Designing Effective Public Policy to Support High Growth Firms.

24 Lisää perusteluita esim.: Halme, K., Salminen, V., Lamminmäki, K., Rikama, S., Barge, B., Dalziel, M., & Miller, C. (2015). Nuorten kasvavien yritysten merkitys, menestystekijät ja yritystukien rooli kasvun ajurina. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Taulukko 21. Peruspalvelut ja erikoispalvelut ja arvio nykytilanteesta

Erikoispalvelut (pääosin kansallisesti)	<ul style="list-style-type: none"> • Arvio: Palveluille ei tarvetta uusiutumisen näkökulmasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Esimerkiksi: Kasvurahoitus, kiihdyttämötoiminta, kansainvälistymispalvelut • Arvio: Rajapinta alueilta kv-verkostoihin vahvistettava
Peruspalvelut (pääosin alueilla)	<ul style="list-style-type: none"> • Esimerkiksi: Yleinen neuvonta, koulutus ja rahoitus • Arvio: Palvelutarjonta kattavaa, mutta toimijoiden määrää ja päällekkäisyyksiä karsittava. Pääpaino oltava ei-rahallisessa tuessa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esimerkiksi: Kasvuyrityksille räätälöidyt peruspalvelut, esim. hautomotoiminta • Arvio: Vahvistettava, erityishuomiota kiinnitettävä ekosysteemin rakentamiseen
	Kaikki pk-yritykset	Kv-kasvuyritykset

Hieman yksinkertaistaen voidaan sanoa, että Suomessa politiikan pääpaino on ollut kaikille yrityksille suunnatuissa peruspalveluissa (esim. koulutus- ja neuvontapalvelut) sekä (viime vuosina) kasvuyrityksille suunnatuissa erikoispalveluissa (esim. kansainvälistymispalvelut). Sen sijaan, kuten tämäkin selvitys tuo ilmi, erityisesti kasvuyritysten tarpeisiin vastaavia ”ruohonjuuritason” peruspalveluita näyttäisi olevan tarjolla melko vähän (joskin tästä on viime vuosina useita hyviä esimerkkejä). Tämä on tärkeää erityisesti siksi, että saadaan entistä enemmän potentiaalisia kasvuyrityksiä, jotka mahdollisesti voisivat hyötyä olemassa olevista ja pitkälle kehitetyistä kasvuyrityspalveluista. Tavanomaiset ja yleiset peruspalvelut eivät tähän pysty vastaamaan. Erityistä huomiota tulee siis kiinnittää kasvuyrityksille suunnattujen peruspalveluiden ja erikoispalveluiden väliseen rajapintaan ja kasvuhakuisen yrittäjyyden edistämiseen ruohonjuuritasolla. Jatkossa tärkeää on pohtia, mikä on julkisen sektorin rooli tämän tyyppisten palveluiden rakentamisessa.

Tämä selvitys osaltaan vahvisti myös sen, että monia peruspalveluita pyritään kohdistamaan ensisijaisesti kasvuyrityksille. Koska kasvuyritysten toimintaympäristö on lähtökohtaisesti kansainvälinen ja erittäin vahvasti kilpailtu, tulee myös palveluiden pystyä vastaamaan näihin haasteisiin ja tarjoamaan merkittävää lisäarvoa. Siksi perinteisten palveluiden kohdistaminen kasvuyrityksille ei ole järkevää politiikkaa – kasvuyritysten edistäminen edellyttää niille erityisesti räätälöityjä palveluita. Lisäksi on huomioitava, että suurin osa työpaikoista on muissa kuin kovaa kansainvälistä kasvua tavoittelevissa yrityksissä, vaikka jälkimmäiset ovatkin kilpailukyvyyn ja uusiutumisen kannalta erityisen tärkeitä. On tärkeää pystyä tarjoamaan laadukkaat peruspalvelut myös muille kuin pienelle kasvuyritysjoukolle.

7.3 Palveluiden tuotanto

Lähtökohtaisesti peruspalvelut (esim. neuvonta, koulutus, yleinen ja pienimuotoinen rahoitus) kannattaa tuottaa alueellisesti lähellä asiakasta – pois lukien tietyt paikasta riippumattomat palvelut kuten tietopalvelut. Vastaavasti vaativimmat,

erikoistuneet ja resurssi-intensiiviset kasvuyrityspalvelut on järkevää tuottaa kansallisesti. Edellä kuvattu asetelma vastaa melko hyvin tämän hetken tilannetta – joskin tarvetta näyttäisi olevan kasvuyrityksiin tarpeisiin vastaaville (ja alueellisesti tuotettaville) peruspalveluille.

Yksittäisten toimijoiden täsmätoimenpiteisiin perustuva tai puhtaasti ylhäältä johdettu lähestymistapa ei toimi kun on kyse kompleksisista ja dynaamisista ympäristöistä. Yrityspalvelujärjestelmän tulisikin ennen kaikkea pyrkiä toimivan ekosysteemin rakentamiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa eri toimenpiteiden koordinoitua, toimijoiden välisen yhteistyön rakentamista ja yhteisen vision rakentamista. Koska yritykset toimivat yhä useammin globaaleissa, perinteiset toimiala- ja aluerajat ylittävissä verkostoissa, myös politiikan tulisi pystyä ylittämään nämä raja-aidat. Tämä edellyttää aktiivista politiikkaa ja näkemystä – laadukkaista peruspalveluista huolehtiminen ei riitä. Näin ollen, sen sijaan että keskitytään vain työnjakoon kansallisten ja alueellisten toimijoiden välillä, tulisi kiinnittää huomiota näiden välisen rajapinnan rakentamiseen ja yhteensovittamiseen.²⁵

Nyt käynnissä oleva mittava aluehallintouudistus tuo oman lisähaasteensa ja toisaalta myös mahdollisuutensa yrityspalvelujen kehittämiseen. Palveluiden tuotannon näkökulmasta on tässä luvussa tuotu selvityksen tekijöiden näkemyksiä käsitteellisellä tasolla. Lähtökohtana on ollut se, että yrityspalveluiden ns. peruspalvelut on järkevää tuottaa myös jatkossa alueellisesti. Alueellisesti tuotettujen yrityspalvelujen osalta on kuitenkin syytä huomioida niiden saumattomasti toimivat rajapinnat suhteessa erikoispalveluihin. Kuten tämäkin selvitys on osoittanut, erityisesti alueella toimivien tieto- ja neuvontapalveluiden tuottajaorganisaatioiden määrä on mittava. Toiminnan koordinaation, rajapintojen toimivuuden ja neuvonnan laadun kannalta olisi järkevää pyrkiä supistamaan tätä toimijaverkostoa ja tuomaan sitä lähemmäksi tarjottavia koulutuspalveluita sekä yleisiä ja pienimuotoisia rahoituspalveluita. Tuleville itsehallintoalueilla suunniteltu järjestämisvastuu ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta erilaisiin alueellisiin variaatioihin. Esimerkiksi neuvontapalveluiden osalta järjestämisvastuu antaa mahdollisuuksia kokeilla tähän liittyvän palvelutuotannon järjestämistä esimerkiksi yksityisen sektorin toimesta niillä alueilla, joilla on tähän erikoistuneita palvelutuottajia sekä yritysvolyymien kautta myös toimivat markkinat.

Selvityksen tekijöiden näkemyksen mukaan niin sanotut erityiset yrityspalvelut kuten kasvurahoitus, kiihdyttämötoiminta ja kansainvälistymispalvelut sen sijaan ovat sellaisia, joiden toteutus tulisi olla kansallisesti keskitettyä. Perusteluja tähän on esitetty myös tässä raportissa. Erityispalveluiden tuottamisessa kaiken edellytys on kuitenkin jo aiemmin mainitut toimivat rajapinnat peruspalveluiden ja erityispalveluiden välillä sekä näiden välille tehtävä selkeä työnjakko.

---

25 Ekosysteemisestä innovaatiopolitiikasta lisää tietoja esim.: Harmaakorpi, V. & Rinkinen, S. (2015). Kohti ekosysteemiperustaista innovaatiopolitiikkaa. Tekes policy brief 10/2015; Salminen, V. ym. (2016). Startup-yritykset ja ekosysteeminen innovaatiopolitiikka. Tulossa.

Tekijät Författare Authors Henrik Pekkala, Kalle Lamminmäk och Antti Kaihovaara, Ramboll Management Consulting Oy Kimmo Halme och Vesa Salminen 4Front Oy	Julkaisuaika Publiceringstid Date Mars 2016 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Utredning om offentliga företagstjänster	
Tiivistelmä Referat Abstract De finländska offentliga företagstjänsterna och tjänsternas verkningsfullhet har under de senaste decennierna undersökts otaliga gånger. Många utredningar har granskat enbart enskilda stöd, tjänster eller produktionssätt. Vi har dock inte haft en täckande och analytisk helhetsbild (på riksomfattande och regional nivå) om företagstjänsterna, volymerna och målgrupperna. Syftet med denna utredning har varit att forma en helhetsbild av de offentliga företagstjänsterna och dem som producerar tjänsterna. I utredningen ingår både tjänster av aktörer som är underställda ANM-koncernen och tjänster av kommunala och kommunalt finansierade organisationer. Ramboll Management Consulting har gjort denna utredning på uppdrag av arbets- och näringsministeriet. Det här är den första fasen i reformen av företagstjänsterna. Denna utredning fokuserar på verksamheten vid de offentliga organisationer som för företag producerar informations- och rådgivningstjänster, avgiftsbelagda utvecklingstjänster, finansieringstjänster samt tjänster som utvecklar företagets verksamhetsmiljö. Avsikten var också att för reformarbetet hitta överlappande tjänster samt eventuella skuggområden där det behövs effektiva företagstjänster. Den som gjorde utredningen ombads också att ta ställning till en eventuell arbetsfördelning mellan statliga och kommunala (även kommunalt finansierade) tjänsteproducenter med tanke på den nya regionstyrningsmodellen. Dessutom bads att man tar ställning till vilka tjänster som kan överföras till privata tjänsteproducenter. Enligt utredningen tillhandahålls företagstjänster väl och på ett mångsidigt sätt för företagskunderna, men det kan observeras regionala skillnader. Tydligare rollfördelning och strukturering av serviceurvalet skulle bidra till ett effektivare tjänsteutbud. Skuggområden för företagstjänster fanns i tjänsteutbudet för SMF-företag, speciellt i finansierings- och internationaliseringstjänsterna. Problemen hänförde sig emellertid inte till brist på tjänster, utan snarare till att det nuvarande servicesystemet är splittrat. Nu finns det behov av reformarbete, eftersom antalet aktörer inom offentliga företagstjänster är mycket stort och serviceurvalet mycket brokigt, vilket ur företagskundens perspektiv gör det mycket svårt att uppfatta helheten. Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Anna-Liisa Heikkinen, tfn 050 396 0223	
Asiasanat Nyckelord Key words offentliga företagstjänster	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN	Verkkojulkaisu Nätpublikation Web publication ISSN 1797-3562
ISBN	ISBN 978-952-327-089-3
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 57	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Tekijät Författare Authors Henrik Pekkala, Kalle Lamminmäki and Antti Kaihovaara, Ramboll Management Consulting Oy Kimmo Halme and Vesa Salminen 4Front Oy	Julkaisu-aika Publiceringstid Date March 2016 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Report on public business services	
Tiivistelmä Referat Abstract <p>Public business services in Finland and their effectiveness have been studied numerous times over the past decades. Many reports have examined only individual support, services or means of producing the services. Nevertheless, we have lack comprehensive and analytical overall view (at the national and regional level) of business services, their volumes and target groups.</p> <p>The purpose of this report was to form an overall view on public business services and those producing them. The report includes both services provided by actors under the MEE Group as well as the services of municipal and municipally-funded organisations.</p> <p>Ramboll Management Consulting has prepared this report, commissioned by the Ministry of Employment and the Economy. The report is the first phase of the reform of business services. This report is focused on the activities of the public organisations that produce information and advisory services, development services subject to a fee, financing services as well as services developing the operating environment of businesses. For the reform work, the aim was also to discover overlapping services as well as possible areas that are overlooked and where efficient business services would be needed.</p> <p>Those preparing the report were also asked to take a stand on possible distribution of duties between governmental and municipal (also municipally funded) service producers for a new regional administration model. It was also requested that those preparing the report take a stand on which services could be transferred to be implemented by service producers in the private sector.</p> <p>Based on the report, a lot of business services are provided diversely for business clients, but regional differences can be detected. A clearer distribution of roles and organisation of the provision of services would enable accomplishing more efficient service provision.</p> <p>Areas overlooked in business services were found in the services provided for growth-oriented SMEs, particularly in financing and internationalisation services. However, the problems were not related to the lack of such services, but rather the fragmentation of the current service system.</p> <p>There is a current need for the reform, as the report indicates that there is a notably large number of public business service actors and striking variance in the selection of services, which makes it very difficult for the business client to form an view of the entity.</p> <p>Contact person within the Ministry of Employment and the Economy: Anna-Liisa Heikkinen, tel. +358 50 396 0223</p>	
Asiasanat Nyckelord Key words Public business services	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN	Verkkojulkaisu Nätpublikation Web publication ISSN 1797-3562
ISBN	ISBN 978-952-327-089-3
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 57	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Selvitys julkisista yrityspalveluista

Tämän selvityksen tarkoituksena on ollut jäsentää ja tuottaa kokonaiskuva nykyisistä julkisista yrityspalveluista valituilla viidellä ELY-keskusalueella sekä kansallisella tasolla. Ajatuksena on ollut tuoda näkyväksi eri yrityspalveluja tuottavia toimijoita ja niiden välisiä suhteita. Halusimme myös tunnistaa tulevaa uudistamistyötä varten yrityspalvelujen päällekkäisyyksiä ja mahdollisia katvealueita, joihin tarvittaisiin vaikuttavia ja tehokkaita yrityspalveluja.

Julkisten yrityspalvelutoimijoiden määrä on hyvin runsas ja palveluvalikoima kirjava mikä tekee kokonaisuuden hahmottamisesta vaikean.

Tieto- ja neuvontapalvelujen osalta toimijakentän laajuus ja sirpaleisuus on ilmeisin, mutta samalla paikallisesti toteutettavilla neuvontapalveluilla on kuitenkin kysyntää. Tätä lisää myös omalta osaltaan nykyisen julkisrahoitteisen yrityspalvelukentän monimuotoisuus itsessään.

Rahoituspalvelujen kirjo on myös laaja ja monimuotoinen ja niitä tuotetaan pääsääntöisesti työ- ja elinkeinoministeriön konsernirakenteen sisällä sekä maa- ja metsätalousministeriön Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman turvin.

Tästä on nyt hyvä jatkaa yrityspalvelujen ja niiden tuottajaorganisaatioiden uudistamista.

Sähköinen julkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-327-089-3

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY